

PRZEDMIOTOWE ZASADY OCENIANIA

PLASTYKA

NAUCZYCIEL - RENATA PIWOWARCZYK

- 1. Kontrakt nauczyciela plastyki z uczniami**
- 2. Zasady oceniania i klasyfikowania (śródrocznego i rocznego) uczniów**
- 3. Warunki umożliwienia zaliczenia podstawy programowej uczniom nieklasyfikowanym**
- 4. Wymagania edukacyjne – plastyka klasa 4 szkoły podstawowej**
- 5. Wymagania edukacyjne – plastyka klasa 5 szkoły podstawowej**
- 6. Wymagania edukacyjne – plastyka klasa 6 szkoły podstawowej**
- 7. Wymagania edukacyjne – plastyka klasa 7 szkoły podstawowej**
- 8. Dostosowanie wymagań edukacyjnych z plastyki do możliwości uczniów ze specjalnymi trudnościami edukacyjnymi**

WYKORZYSTYWANE PODRĘCZNIKI:

Wydawnictwo : **Nowa Era**

Podręcznik do plastyki dla klasy czwartej szkoły podstawowej „ Do dzieła!4”

Nr dopuszczenia: **903/1/2017,**

Autorzy: Jadwiga Lukas, Krystyna Onak

Seria: **Do dzieła!**

Podręcznik do plastyki dla klasy 5 szkoły podstawowej „ Do dzieła! 5”

Nr dopuszczenia: **903/2/2018,**

Autorzy: Jadwiga Lukas, Krystyna Onak

Seria: Do dzieła!

Podręcznik do plastyki dla klasy 6 szkoły podstawowej „ Do dzieła! 6”

Nr dopuszczenia: **903/3/2018 ,**

Autorzy: Jadwiga Lukas, Krystyna Onak-Ossowska

Seria: Do dzieła!

Podręcznik do plastyki dla klasy siódmej szkoły podstawowej „ Do dzieła! 7”

Nr dopuszczenia: 903/4/2020/z1

Autorzy: Marta Ipczyńska, Natalia Mrozkowiak

Seria: Do dzieła!

**PROGRAM NAUCZANIA PLASTYKI W KLASACH 4-7 SZKOŁY PODSTAWOWEJ „DO DZIEŁA!” AUTORSTWA JADWIGI LUKAS,
KRYSTYNY ONAK, MARTY IPCZYŃSKIEJ, NATALII MROZKOWIAK**

KONTRAKT NAUCZYCIELA PLASTYKI Z UCZNIAMI

1. Kontrakt nauczyciela plastyki z uczniami jest ustalany na pierwszych zajęciach lekcyjnych i uwzględnia Przedmiotowy System Oceniania oraz obowiązki ucznia i nauczyciela związane z przedmiotem plastyka w danym roku szkolnym.
2. Wymagania edukacyjne w stosunku do uczniów są realizacją podstaw programowych poprzez wybrany program oraz określony kryteriami ocen sposób ewaluacji.
3. Sposoby sprawdzania osiągnięć uczniów zawiera przedmiotowy system oceniania z plastyki.
4. Ocenie podlega głównie praca indywidualna.
5. Ocenie podlegają wypowiedzi: plastyczna, ustna, pisemna.
6. **Poszczególnym ocenom przyporządkowane są wagi:**
  - Sprawdzian pisemny - waga 3
  - Odpowiedź ustna- waga 2
  - Praca plastyczna - waga 3
  - Prowadzenie zeszytu, kart pracy, referat, prezentacja - waga 2
  - Zadanie domowe - waga 1
  - Aktywność, praca zespołowa - waga 1
  - Inne – waga 1
  - **Laureat i finalista konkursu gminnego i powiatowego – waga 3**
  - **Laureat i finalista konkursu ogólnopolskiego i wojewódzkiego– waga 4**
7. Prace plastyczne nauczyciel oddaje uczniom w dniu oceny.
8. Część prac jest zostawiana w szkole na wystawy i konkursy.
9. Zgodnie ze specyfiką zajęć edukacyjnych nauczyciel stosuje odpowiednie kryteria, wybierając ze wszystkich możliwości oceny ucznia te kryteria, które uzna za adekwatne do sytuacji.

10. Uczeń na lekcje przychodzi przygotowany:
  - posiada niezbędne materiały potrzebne do wykonania pracy plastycznej
  - posiada podręcznik i zeszyt przedmiotowy
11. Uczeń może zgłosić nieprzygotowanie do lekcji bez podania przyczyny dwa razy w semestrze.
Przez nieprzygotowanie rozumie się : brak podręcznika, brak zeszytu przedmiotowego, brak potrzebnych materiałów.
12. Nieprzygotowanie do lekcji uczeń zgłasza przed rozpoczęciem lekcji, po wejściu nauczyciela do klasy (uczeń podchodzi do biurka i zgłasza nieprzygotowanie), w przeciwnym razie otrzyma ocenę niedostateczną.
13. Uczeń nie może zgłosić nieuzasadnionego nieprzygotowania do lekcji w dniu, kiedy została zaplanowana pisemna praca kontrolna lub odpowiedź ustna.
14. Brak materiałów do wykonania pracy plastycznej (gdy uczeń zgłasza nieprzygotowanie) nie zwalnia od pracy na lekcji. Uczeń ma obowiązek pracować na materiałach zastępczych.
15. Każdą pracę plastyczną uczeń ma obowiązek wykonywać samodzielnie.
16. Jeżeli uczeń z różnych przyczyn nie skończył swojej pracy na zajęciach to po uzgodnieniu z nauczycielem może to zrobić samodzielnie w domu (i oddać pracę na kolejną lekcję), w przeciwnym wypadku otrzymuje ocenę niedostateczną..
17. Gdy uczeń jest nieobecny na lekcji pracę plastyczną uzupełnia i oddaje do oceny w ciągu dwóch tygodni od daty powrotu do szkoły. Jeżeli tego nie zrobi, za brakującą pracę uczeń otrzyma ocenę niedostateczną.
18. Uczeń, który jest nieobecny na lekcji ma obowiązek dowiedzieć się jakie materiały i przybory należy przygotować na kolejną lekcję (np. blok, kredki, farby, ... itp.)
19. Uczeń może poprawić ocenę częściową z pracy plastycznej oraz z prac pisemnych w ciągu dwóch tygodni od otrzymania oceny z pracy plastycznej lub pisemnej. Uczeń może poprawić pracę tylko jeden raz.
20. Finaliści, laureaci konkursów artystycznych otrzymują na koniec semestru ocenę celującą.
W sytuacji, gdy uczeń ma ocenę przewidzianą niższą niż bardzo dobry, to wówczas otrzymuje ocenę o 1 stopień wyższą.
21. Obowiązkiem ucznia jest utrzymać porządek na stanowisku pracy i przestrzegać zasad bhp.

22. Obowiązkiem ucznia jest przestrzeganie zasad bezpiecznego zachowania (zachowanie bezpiecznej odległości, posługiwanie się własnymi przyborami i innymi materiałami mi potrzebnymi do realizacji zadań , itp.)
23. Uczeń powinien starać się być zawsze pozytywnie nastawionym do wykonania swojej pracy plastycznej wierząc w swoje możliwości.

ZASADY OCENIANIA UCZNIÓW:

Podczas wystawiania ocen z przedmiotu nauczyciel zwraca uwagę przede wszystkim na:

1. Indywidualne predyspozycje ucznia, jego zdolności plastyczne, znajomość technik i odpowiednie wykorzystywanie ich, jak również znajomość wiadomości z teorii historii i sztuki, trafność obserwacji, pomysłowość (oryginalność), wrażliwość;
2. Jego indywidualny wkład pracy potrzebny do realizacji określonych zadań plastycznych;
3. Zaangażowanie ucznia w działania plastyczne i jego aktywny w nich udział;
4. Umiejętność formułowania problemów, wyciągania wniosków oraz poszukiwania własnych rozwiązań;
5. Podejmowanie przez ucznia dodatkowych zadań plastycznych, udział w konkursach plastycznych, włączanie się w życie artystyczne szkoły i środowiska;
6. W przypadku braku zdolności plastycznych i umiejętności wykonywania prac uczeń nie jest zwolniony z oceny. Jest zobowiązany wykonać ją na miarę swoich możliwości;
7. Przygotowanie ucznia do zajęć, (2 razy w semestrze) uczeń ma prawo zgłosić nauczycielowi nieprzygotowanie do zajęć bez konsekwencji. O nieprzygotowaniu uczeń informuje nauczyciela zaraz po wejściu do klasy. Zgłoszenia mogą dotyczyć: braku zeszytu, brak materiałów i pomocy plastycznych na lekcji, brak zaległej pracy;
8. Prowadzenie zeszytu przedmiotowego i odrabianie zadań domowych. Ocenie podlega zeszyt przedmiotowy i prace domowe.
9. Jeżeli z powodu braku materiałów plastycznych uczeń nie może wykonać swojej pracy na zajęciach, nauczyciel wyznacza inne (podobne) ćwiczenie dla ucznia na lekcji. W domu uczeń samodzielnie poprawia pracę w zadanej technice;
10. Nauczyciel ma prawo wyznaczenia dodatkowego kryterium dla określonej pracy. Jest to forma ustnej umowy klasy z nauczycielem;

Kryteria oceny osiągnięć ucznia

Podczas wystawiania oceny nauczyciel bierze pod uwagę – oprócz rozwoju umiejętności plastycznych – postawę i zaangażowanie ucznia.

Kryteria ogólne dotyczą wiadomości i umiejętności, które uczeń powinien opanować w ciągu drugiego etapu kształcenia.

Ocenę niedostateczną otrzymuje uczeń, który:

- o nie opanował podstawowych wiadomości i umiejętności z zakresu przedmiotu,
- o nie uczestniczy w lekcji,

- nie jest przygotowywany do zajęć,
- nie odrabia zadanych prac domowych,
- świadomie lekceważy podstawowe obowiązki szkolne.

Ocenę dopuszczającą otrzymuje uczeń, który:

- jest przygotowany do większości lekcji (przynosić potrzebne materiały),
- z pomocą nauczyciela wykonuje proste ćwiczenia,
- uczestniczy w zabawach,
- wyjaśniać najważniejsze terminy,
- potrafi również wymienić kilku wybitnych polskich artystów.

Ocenę dostateczną otrzymuje uczeń, który:

- przyswoił podstawowe wiadomości oraz najprostsze umiejętności,
- bardzo rzadko jest nieprzygotowany do lekcji,
- stara się utrzymać porządek w miejscu pracy i oddaje większość zadanych prac praktycznych,
- posługuje się wybranymi środkami wyrazu i stosuje typowe, proste techniki plastyczne,
- samodzielnie wykonuje łatwe ćwiczenia i uczestniczyć w zabawach,
- współpracuje z innymi uczniami i podejmuje próby twórczości plastycznej,
- umie podać nazwiska kilku wybitnych polskich twórców.

Ocenę dobrą otrzymuje uczeń, który:

- potrafi wykorzystać w praktyce zdobytą wiedzę i umiejętności,
- zawsze przynosi na lekcje potrzebne materiały i dba o estetykę swojego miejsca pracy,
- właściwie posługuje się terminologią plastyczną i samodzielnie rozwiązuje typowe problemy,
- przejawia aktywność w działaniach indywidualnych i zespołowych ,
- wkłada dużo wysiłku w wykonywane zadania i systematycznie pracuje na lekcjach,
- świadomie wykorzystuje środki plastyczne i stosuje różnorodne, nietypowe techniki plastyczne,
- wymienia też nazwiska kilku twórców polskich i zagranicznych,
- samodzielnie próbuje analizować i porównywać wybrane dzieła sztuki oraz wyrażać własne opinie na ich temat.

Ocenę bardzo dobrą otrzymuje uczeń, który:

- opanował i potrafi wykorzystywać w praktyce wszystkie określone w programie wiadomości i umiejętności,
- bierze udział w dyskusjach na temat sztuk plastycznych i potrafi uzasadnić swoje zdanie,
- korzysta z różnorodnych źródeł informacji w przygotowywaniu dodatkowych wiadomości,
- uczestniczy w działaniach plastycznych na terenie szkoły i poza nią,
- wykazuje się zaangażowaniem i pomysłowością,
- umiejętnie posługuje się środkami plastycznymi i dobiera technikę do tematu pracy,
- podaje też nazwiska wybitnych artystów w Polsce i na świecie,
- analizuje i porównuje dzieła sztuki oraz wyraża własne opinie na ich temat.

Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który:

- przejawia szczególne zainteresowanie sztukami plastycznymi oraz talent,
- wykazuje dużą znajomość treści nadprogramowych,
- wykazuje zaangażowanie i twórczą inicjatywę w działaniach zespołowych,
- ponadto bierze udział w pozaszkolnych konkursach plastycznych i odnosi w nich sukcesy
- aktywnie uczestniczy w życiu kulturalnym szkoły i regionu,
- twórczo posługuje się różnymi środkami plastycznymi i eksperymentuje z technikami plastycznymi
- potrafi wymienić wybitnych twórców polskich i zagranicznych oraz podać przykłady ich twórczości,
- analizuje i interpretuje dowolne dzieła sztuki oraz uzasadnia ich wartość artystyczną.

Ważną rolę podczas oceny osiągnięć uczniów będą odgrywać:

- ✓ analiza wykonanych przez nich prac plastycznych
- ✓ wypowiedzi ustne
- ✓ wyniki krótkich sprawdzianów, czyli kartkówek, testów itp.
- ✓ wszelkie przejawy aktywności i zaangażowania uczniów.

Każda osoba może osiągnąć sukces.

KLASYFIKACJA ŚRÓDROCZNA I ROCZNA Z PLASTYKI.

0 - 1.61 - ocena niedostateczna

1,62 - 2.60 – ocena dopuszczająca

2,61 - 3.60 - ocena dostateczna

3,61 - 4.60 – ocena dobra

4.61 - 5.49 – ocena bardzo dobra

5.50 – 6.00 – ocena celująca

W PRZYPADKU WYPOWIEDZI PISEMNYCH PRZYJMUJE SIĘ SKALĘ PUNKTOWĄ, PRZELICZANĄ NA OCENY CYFROWE WG KRYTERIÓW:

100% - 99% ocena celująca

98% - 90% - ocena bardzo dobra

89% - 70% - ocena dobra

69% - 50% - ocena dostateczna

49% - 30% - ocena dopuszczająca

29 % - 0% - ocena niedostateczna

W zakresie aktywności twórczej ocenie podlega:

- wykonanie ćwiczeń rysunkowych, malarskich, rzeźbiarskich, kompozycyjnych
- tworzenie prac plastycznych
- szkiców rysunkowych, rysunków studyjnych, prac malarskich, rzeźb, reliefów,
- kompozycji przestrzennych, prac graficznych, informacji wizualnych, technik mieszanych
- collage
- wypowiedź plastyczna w formie niekonwencjonalnej
- ruch, instalacja plastyczna, drama, happening
- wypowiedź plastyczna tworzona w technologii komputerowej i cyfrowej
- programy graficzne, fotografia, film
- twórcza postawa w pracy nad zadaniem, własnym rozwojem oraz na rzecz grupy, zespołu.
- estetyka wykonania prac plastycznych
- udział w życiu kulturalnym szkoły, środowiska, regionu, miasta.

Prace plastyczne oceniane są wg ustalonych zasad podanych przez nauczyciela na początku zajęć.

Ocena w szczególności uwzględnia:

- zgodność z tematem,
- bogactwo treści,
- pomysłowość, (oryginalność)
- wartości formalne (kompozycja, kolorystyka, właściwości tworzywa, techniki plastyczne),
- wrażliwość,
- estetykę.

Narzędzia obserwacji osiągnięć uczniów:

- prace sprawdzające pisemne, np. sprawdziany, testy, itp.,
- odpowiedzi ustne,
- prace plastyczne, ćwiczenia rysunkowe,

- prace domowe,
- prace długoterminowe,
- udział w konkursach i przeglądach prac plastycznych, wykonywanie pomocy dydaktycznych, dekoracji szkolnych,
- obserwacja ucznia:
- przygotowanie do lekcji,
- aktywność na lekcji,

ZASADY KLASYFIKOWANIA ŚRÓDROCZNEGO I ROCZNEGO

- Oceny śródroczne i roczne ustala się w oparciu o oceny bieżące (oceny mają przypisane wagi).
- O przewidywanych ocenach śródrocznych i rocznych nauczyciel powiadamia uczniów oraz rodziców (prawnych opiekunów) na trzy tygodnie przed terminem rady klasyfikacyjnej, odpowiednim wpisem w dzienniku elektronicznym .
- W przypadku proponowanej oceny niedostatecznej śródrocznej (rocznej) z zajęć edukacyjnych nauczyciel powiadamia rodziców ucznia w formie pisemnej (zapis w dzienniku internetowym Librus) na miesiąc przed klasyfikacyjnym posiedzeniem Rady Pedagogicznej, a wychowawca dodatkowo w formie papierowej (rodzice zobowiązani są potwierdzić pisemnie przyjęcie tej informacji).

W celu poprawy przewidywanej oceny niedostatecznej śródrocznej i rocznej uczeń:

- ma zaliczyć zestaw zadań dodatkowych (poziom konieczny), które otrzymuje od nauczyciela w uzgodnionym przez nauczyciela terminie,
- zaliczyć pozytywnie odpowiedź ustną,
- wykonać wskazane ćwiczenia plastyczne,
- przedstawić uzupełniony zeszyt przedmiotowy.

Uczeń, który otrzymał ocenę śródroczną niedostateczną zobowiązany jest do uzupełnienia braków z zakresu pierwszego półrocza. Zobowiązany jest w II semestrze nadrobić zaległości i przedstawić wyniki swojej pracy w formie i terminie uzgodnionym z nauczycielem.

Warunki umożliwienia zaliczenia podstawy programowej uczniom nieklasyfikowanym

1. Umożliwienie zaliczenia obowiązującego w określonym semestrze zakresu materiału nauczania i umiejętności (w formie pisemnej lub ustnej, po uzgodnieniu nauczyciela z uczniem).
2. Możliwość podziału obowiązujących ucznia partii materiału na małe części (po uzgodnieniu z nauczycielem).
3. Opracowanie przez n-la uczniowi zestawów zadań przygotowujących do zaliczenia określonego zakresu materiału.

4. Obniżenie poziomu wymagań zgodnie z zaleceniami PPP (dla uczniów posiadających opinię lub orzeczenie PPP).

Wspomaganie uczniów z dysfunkcjami

1. Uczeń posiadający aktualną opinię z Poradni Pedagogiczno –Psychologicznej ma prawo do indywidualnego ustalenia z nauczycielem form sprawdzania wiadomości oraz umiejętności plastycznych w celu dostosowania sposobu sprawdzania do zaleceń zawartych w opinii,
2. Uczeń taki może uzyskać u nauczyciela pomoc w wykonywaniu prac plastycznych oraz opanowaniu materiału przewidzianego podstawą programową w terminie i na zasadach uzgodnionych z nauczycielem.

Kryteria wobec ucznia z obniżonym poziomem wymagań:

1. Stara się brać aktywny udział w lekcji.
2. Przy pomocy nauczyciela potrafi wykonać proste polecenia wymagające zastosowania podstawowych umiejętności.
3. Stara się dokładnie wykonywać prace manualne, prowadzi zeszyt przedmiotowy, rozwiązuje zadania o elementarnym stopniu trudności, odrabia prace domowe.
4. Stara się wykonać dodatkowe czynności zlecone mu przez nauczyciela, dostosowane do jego możliwości i predyspozycji indywidualnych (zgodnie z zaleceniami z PPP).
5. Wykazuje zainteresowanie realizowanymi treściami nauczania.

PLASTYKA KL. IV

Wymagania edukacyjne : podstawowe i ponadpodstawowe

Numer i temat lekcji	Liczba godzin	Treści nauczania	Wymagania		Odniesienia do podstawy programowej
			podstawowe	ponadpodstawowe	
			Uczeń:		
1. Co widzimy i jak to pokazać?	1	- termin <i>język plastyki</i> oraz podstawowe terminy plastyczne w formie abecadła plastycznego: <i>linia, kontur, plama, walor, światłocień, barwa, gama barwna, faktura, kształt, kompozycja, perspektywa</i> - elementy plastyczne w otoczeniu i w dziele sztuki - rola plastyki w tworzeniu estetycznego	- wskazuje i opisuje elementy abecadła plastycznego w najbliższym otoczeniu, - przedstawia w pracy plastycznej fragment najbliższego otoczenia z uwzględnieniem co najmniej jednego elementu języka plastyki, - określa rolę plastyki w najbliższym otoczeniu.	- wskazuje na fotografiach i reprodukcjach obrazów tworzące je elementy plastyczne, - wymienia przykłady estetycznego otoczenia i uzasadnia swój wybór, - omawia rolę środków plastycznych zastosowanych w odtworzeniu fragmentu otoczenia na płaszczyźnie,	I.1 I.5 I.6 II.1

Numer i temat lekcji	Liczba godzin	Treści nauczania	Wymagania		Odniesienia do podstawy programowej
			podstawowe	ponadpodstawowe	
			Uczeń:		
		otoczenia - istota malarskiego patrzenia na otoczenie		- twórczo posługuje się poszczególnymi środkami wyrazu podczas przedstawiania w pracy fragmentu najbliższego otoczenia.	
2. ABC sztuki	1	- terminy: <i>sztuka, dzieło sztuki, twórczość, mural, graffiti</i> - dziedziny sztuki: rysunek, malarstwo, grafika, rzeźba, architektura, sztuka użytkowa, fotografia, film, nowe formy sztuki - muzea i galerie jako miejsca gromadzące dzieła sztuki	- określa, jakie przedmioty można nazwać dziełami sztuki, - wymienia dziedziny sztuki, - wyjaśnia, gdzie można oglądać dzieła sztuki, - odszukuje w swoim otoczeniu ciekawe przykłady malowideł, dzieł architektonicznych i obiektów sztuki użytkowej.	- wyjaśnia, czym są sztuka i dzieło sztuki, - omawia specyfikę podstawowych dziedzin sztuki, - tworzy wystawę samodzielnie wykonanych fotografii ukazujących ciekawe przykłady malowideł, dzieł architektonicznych i obiektów sztuki użytkowej ze swojego otoczenia, - tworzy przestrzenną pracę plastyczną, wykorzystując różne przedmioty i tworzywa.	I.1 I.6 II.6 III.1 III.7 III.8
3. i 4. Linia i punkt	2	- terminy: <i>linia, punkt, kontur, kontrast</i> - rodzaje oraz zastosowanie linii i punktu w rysunku - linia jako środek wyrażania formy, faktury i przestrzeni - tworzenie pracy plastycznej z zastosowaniem różnych linii i punktów	- wymienia rodzaje i kierunki linii, - podaje przykłady zastosowania odmiennych rodzajów linii w rysunku, - podejmuje próby różnicowania linii i punktów w działaniach plastycznych, - wyjaśnia, czym jest kontur, - tłumaczy, na czym polega kontrast w rysunku, - z pomocą nauczyciela omawia wskazaną reprodukcję dzieła pod kątem zastosowanych linii i punktów, - wykonuje pracę plastyczną, korzystając ze wskazówek zawartych w podręczniku.	- stosuje różnorodne rodzaje linii i punktów w działaniach plastycznych z uwzględnieniem cech materiałów, przedmiotów i zjawisk, - posługuje się kontrastem w działaniach plastycznych, - omawia wybraną reprodukcję dzieła pod kątem zastosowanych linii i punktów, - wykonuje pracę z wyobraźni, twórczo wykorzystując możliwości wyrazu stwarzane przez różnorodne linie i punkty, - określa rolę środków plastycznych użytych przez siebie w pracy plastycznej.	I.1 I.5 II.1 II.2 III.5

Numer i temat lekcji	Liczba godzin	Treści nauczania	Wymagania		Odniesienia do podstawy programowej
			podstawowe	ponadpodstawowe	
			Uczeń:		
5. Linie i punkty a sztuka prehistoryczna	1	<ul style="list-style-type: none"> - ramy czasowe prehistorii - prehistoryczne malarstwo, rzeźba, architektura, sztuka użytkowa – cechy charakterystyczne, najważniejsze informacje - sztuka najdawniejsza w muzeach 	<ul style="list-style-type: none"> - sytuuje epokę w czasie, - wymienia cechy wytworów sztuki prehistorycznej, - podaje przykłady dzieł sztuki prehistorycznej, - tworzy w wybranej technice plastycznej pracę inspirowaną sztuką prehistoryczną. 	<ul style="list-style-type: none"> - określa ramy czasowe epoki, - rozpoznaje typowe cechy wytworów sztuki prehistorycznej, - wymienia przykłady wytworów sztuki prehistorycznej z dziedziny malarstwa, rzeźby, architektury i sztuki użytkowej, - tworzy w określonej technice plastycznej pracę inspirowaną sztuką prehistoryczną, twórczo interpretując temat. 	<ul style="list-style-type: none"> I.1 I.5 II.2 III.1 III.7
6. Plama	1	<ul style="list-style-type: none"> - termin <i>plama</i> - rodzaje plam - plama jako środek wyrażania barwy, kształtu, powierzchni i rodzaju oświetlenia 	<ul style="list-style-type: none"> - określa charakter wybranych plam (np. pod względem ich krawędzi i powierzchni), - tworzy różne rodzaje plam, - z pomocą nauczyciela omawia wybraną reprodukcję dzieła pod kątem zastosowanych plam. 	<ul style="list-style-type: none"> - stosuje różne rodzaje plam w działaniach plastycznych odpowiednio do tematu i charakteru pracy, - porównuje dwa dzieła wskazane przez nauczyciela pod kątem zastosowanych plam. 	<ul style="list-style-type: none"> I.1 I.5 II.1 II.2 III.4 III.5
7. Płaskie plamy barwne a sztuka Egiptu	1	<ul style="list-style-type: none"> - termin: <i>piramida, sarkofag, hieroglify, mumia, papyrus</i> - ramy czasowe sztuki starożytnego Egiptu - malarstwo, rzeźba, architektura starożytnego Egiptu – cechy charakterystyczne, najważniejsze informacje - sztuka egipska w muzeach 	<ul style="list-style-type: none"> - sytuuje epokę w czasie, - wymienia cechy wytworów sztuki starożytnego Egiptu, - podaje przykłady dzieł sztuki starożytnego Egiptu, - tworzy w wybranej technice plastycznej pracę inspirowaną sztuką starożytnego Egiptu. 	<ul style="list-style-type: none"> - określa ramy czasowe epoki, - rozpoznaje typowe cechy wytworów sztuki starożytnego Egiptu, - wymienia przykłady wytworów sztuki starożytnego Egiptu z dziedziny malarstwa, rzeźby i architektury, - tworzy w określonej technice plastycznej pracę inspirowaną sztuką 	<ul style="list-style-type: none"> I.1 I.3 I.5 II.2 III.1 III.7

Numer i temat lekcji	Liczba godzin	Treści nauczania	Wymagania		Odniesienia do podstawy programowej
			podstawowe	ponadpodstawowe	
			Uczeń:		
				starożytnego Egiptu, twórczo interpretując temat.	
8. i 9. Barwy podstawowe i pochodne	2	- terminy: <i>barwy podstawowe, barwy pochodne, barwy czyste</i> - koło barw - podział barw na podstawowe i pochodne - zasady łączenia barw podstawowych w celu uzyskania barw pochodnych	- wyjaśnia, czym są barwy czyste, - wskazuje barwy czyste w najbliższym otoczeniu, - rozpoznaje barwy podstawowe i pochodne, - z pomocą nauczyciela omawia wskazaną reprodukcję dzieła pod kątem zastosowanych barw, - podaje sposoby otrzymywania poszczególnych barw pochodnych.	- wyjaśnia, czym jest model koła barw, - opisuje sposoby otrzymywania odcieni barw pochodnych, - poszukuje w działaniach plastycznych zestawień kontrastowych w grupie barw czystych, - uzyskuje zamierzony odcień w wyniku mieszania określonych barw, - omawia wybraną reprodukcję dzieła pod kątem zastosowanych barw, - wykorzystuje barwy podstawowe i pochodne w działaniach plastycznych.	I.1 I.3 I.6 II.1 II.2 III.5
10. Tworzę przez cały rok – Ozdoba narodowa	1	- formy sztuki użytkowej - kontrasty barwne	- planuje kolejne etapy swojej pracy, - wykonuje element dekoracyjny według własnego pomysłu.	- tworzy według własnego pomysłu element dekoracyjny odznaczający się starannością wykonania, - wykorzystuje w swojej pracy wiedzę na temat właściwości materiałów.	I.1 I.3 I.5 II.4 II.7
11. i 12.	2	- terminy: <i>barwy dopełniające, barwy</i>	- wymienia pary barw dopełniających,	- uzyskuje różnorodne odcienie barw	I.1

Numer i temat lekcji	Liczba godzin	Treści nauczania	Wymagania		Odniesienia do podstawy programowej
			podstawowe	ponadpodstawowe	
			Uczeń:		
Barwy dopełniające i złamane		<p><i>złamane</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - zasady łączenia barw w celu uzyskania barw złamanych - efekt łączenia barw dopełniających - wpływ barw dopełniających i złamanych na ekspresję pracy plastycznej - tworzenie pracy plastycznej z wykorzystaniem barw czystych, w tym dopełniających 	<ul style="list-style-type: none"> - klasyfikuje daną barwę do odpowiedniego rodzaju barw – czystych lub złamanych, - podaje sposoby otrzymywania wybranych barw złamanych, - uzyskuje kilka barw złamanych oraz powstałych ze zmieszania par barw dopełniających, - stosuje niektóre barwy złamane i dopełniające w działaniach plastycznych, - z pomocą nauczyciela wymienia barwy złamane i dopełniające występujące w określonej reprodukcji dzieła, - wykonuje pracę plastyczną, korzystając ze wskazówek zawartych w podręczniku. 	<ul style="list-style-type: none"> złamanych oraz powstałych ze zmieszania par barw dopełniających, - wskazuje i nazywa barwy czyste, złamane i dopełniające występujące w wybranej reprodukcji dzieła, - wykorzystuje barwy dopełniające i złamane w działaniach plastycznych, - wyraża w pracy plastycznej uczucia i nastrój za pomocą odpowiednio dobranych barw, - tworzy z wyobraźni pracę plastyczną we wskazanej technice, twórczo interpretując zadanie. 	<ul style="list-style-type: none"> I.3 I.6 II.1 II.2 III.4 III.5
13. Barwy ciepłe i zimne	1	<ul style="list-style-type: none"> - terminy: <i>barwy ciepłe, barwy zimne</i> - podział barw na ciepłe i zimne - wpływ barw ciepłych i zimnych na ekspresję pracy plastycznej oraz na samopoczucie człowieka 	<ul style="list-style-type: none"> - wymienia barwy ciepłe i zimne, - określa daną barwę jako ciepłą lub zimną, - rozróżnia podstawowe właściwości barw ciepłych i zimnych, - wskazuje niektóre barwy ciepłe i zimne na wybranej reprodukcji obrazu, - wykonuje pracę z zastosowaniem barw zbliżonych pod względem temperatury. 	<ul style="list-style-type: none"> - omawia wpływ barw ciepłych i zimnych na samopoczucie człowieka, - wymienia barwy zastosowane przez siebie w pracy malarskiej i odpowiednio klasyfikuje je do grupy barw ciepłych lub zimnych, - dobiera barwy ciepłe i zimne stosownie do tematu pracy, - omawia wybraną reprodukcję dzieła pod kątem użytych barw ciepłych i zimnych, - wyraża w pracy plastycznej uczucia i nastrój za pomocą odpowiednio dobranych barw ciepłych i zimnych. 	<ul style="list-style-type: none"> I.1 I.3 II.1 II.2

Numer i temat lekcji	Liczba godzin	Treści nauczania	Wymagania		Odniesienia do podstawy programowej
			podstawowe	ponadpodstawowe	
			Uczeń:		
14. Tworzę przez cały rok – Kartka na Boże Narodzenie	1	- zastosowanie w praktyce elementów plastycznych: linii, plamy, barwy, kształtu - graficzne formy użytkowe	- planuje poszczególne etapy pracy, - wykonuje graficzną formę użytkową, korzystając z podanych propozycji.	- projektuje graficzną formę użytkową według własnego pomysłu, twórczo wykorzystując możliwości wyrazu stwarzane przez różnorodne linie, plamy, barwy i kształty, - wykorzystuje w swojej pracy różnorodne techniki, narzędzia i właściwości materiałów, - dba o estetyczne i staranne wykonanie pracy.	I.1 I.3 I.5 II.1 II.2 II.4 II.6
15. i 16. Techniki rysunkowe	2	- terminy: <i>technika rysunkowa, komiks, szkic, fiksatywa</i> - rodzaje technik rysunkowych - podstawowe narzędzia i podłoża rysunkowe oraz ich zastosowanie - tworzenie pracy plastycznej w określonej technice rysunkowej	- wymienia rodzaje technik rysunkowych, - nazywa podstawowe narzędzia rysunkowe, - stosuje w działaniach plastycznych różne narzędzia i podłoża rysunkowe, - z pomocą nauczyciela omawia wybrane dzieło pod względem zastosowanej techniki rysunkowej, - wykonuje pracę plastyczną w określonej technice, korzystając ze wskazówek zawartych w podręczniku.	- omawia specyfikę poszczególnych technik rysunkowych, - dobiera narzędzia i podłoża rysunkowe w zależności od charakteru i tematu pracy, - wyjaśnia na podanych przykładach, czym różnią się ślady narzędzi na powierzchni gładkiej i porowatej oraz mokrej i śliskiej, - porównuje dwa wybrane dzieła pod względem zastosowanych technik rysunkowych, - tworzy z wyobraźni pracę plastyczną we wskazanej technice, twórczo interpretując zadanie.	I.1 I.5 I.6 II.1 II.2 II.6

Numer i temat lekcji	Liczba godzin	Treści nauczania	Wymagania		Odniesienia do podstawy programowej
			podstawowe	ponadpodstawowe	
			Uczeń:		
17. Techniki malarskie. Technika akwarelowa	1	<ul style="list-style-type: none"> - terminy: <i>technika malarska, pigment</i> - rodzaje farb - rodzaje technik malarskich - cechy techniki akwarelowej - narzędzia i podłoża stosowane w technice akwarelowej 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia, czym jest pigment, - wymienia nazwy podstawowych rodzajów farb i technik malarskich, - wymienia typowe narzędzia i podłoża wykorzystywane w technice akwarelowej, - określa funkcję typowych narzędzi używanych w technice akwarelowej, - z pomocą nauczyciela omawia wybraną reprodukcję dzieła wykonanego w technice akwarelowej, - maluje pracę w technice akwarelowej według wskazówek nauczyciela. 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia, od czego zależy nazwa techniki malarskiej, - tłumaczy, jakie znaczenie ma rodzaj podłoża w malarstwie akwarelowym, - opisuje efekty malarskie, które można uzyskać dzięki technice akwarelowej, - twórczo stosuje w działaniach plastycznych narzędzia i podłoża typowe dla techniki akwarelowej, - na podstawie wykonanej pracy omawia sposób malowania akwarelami, - porównuje dwa wybrane dzieła wykonane w technice akwarelowej pod kątem zastosowanych środków wyrazu plastycznego. 	<ul style="list-style-type: none"> I.1 I.3 I.5 I.6 II.1 II.2 III.4 III.5
18. i 19. Techniki temperowa i plakatowa oraz gwasz	2	<ul style="list-style-type: none"> - terminy: <i>enkaustyka, ikona</i> - cechy technik temperowej i plakatowej oraz gwaszu - narzędzia i podłoża w technikach temperowej i plakatowej oraz w gwaszu - ikona jako przykład malarstwa temperowego - tworzenie pracy plastycznej w technice plakatowej lub temperowej 	<ul style="list-style-type: none"> - wymienia typowe narzędzia i podłoża stosowane w technikach temperowej i plakatowej oraz w gwaszu, - omawia funkcje typowych narzędzi stosowanych w technikach temperowej i plakatowej oraz w gwaszu, - z pomocą nauczyciela omawia wybraną reprodukcję dzieła wykonanego w technice temperowej lub plakatowej, - wykonuje pracę plastyczną w technice plakatowej lub temperowej, korzystając ze wskazówek zawartych w podręczniku. 	<ul style="list-style-type: none"> - poprawnie stosuje w działaniach plastycznych narzędzia i podłoża typowe dla techniki temperowej, plakatowej lub gwaszu, - określa, czym się charakteryzują farby temperowe, plakatowe i gwasze, - na podstawie prac wykonanych farbami temperowymi i plakatowymi porównuje sposoby malowania w tych technikach, - twórczo stosuje techniki temperową i plakatową w działaniach plastycznych, - wyjaśnia, czym jest ikona, - tworzy z wyobraźni pracę plastyczną w technice plakatowej lub temperowej, twórczo interpretując zadanie, - opisuje wpływ techniki temperowej na wygląd dzieła na podstawie 	<ul style="list-style-type: none"> I.1 I.3 I.5 I.6 II.1 II.2 II.6 III.4 III.5

Numer i temat lekcji	Liczba godzin	Treści nauczania	Wymagania		Odniesienia do podstawy programowej
			podstawowe	ponadpodstawowe	
			Uczeń:		
				reprodukcji obrazu oraz własnej pracy.	
20. Tworzę przez cały rok – Upominek na walentynki	1	- formy użytkowe - techniki, narzędzia i materiały rzeźbiarskie oraz dekoratorskie	- planuje poszczególne etapy pracy, - wykonuje prostą formę użytkową, korzystając z podanych propozycji, - wykorzystuje określone techniki i materiały rzeźbiarskie.	- starannie wykonuje prostą formę użytkową w dowolnej technice rzeźbiarskiej, - tworzy z wyobraźni prostą formę rzeźbiarską, wykorzystując wiedzę na temat właściwości materiałów.	I.1 I.5 II.2 II.3 II.4 II.6
21. i 22. Technika pastelowa	2	- cechy charakterystyczne techniki pastelowej - rodzaje pasteli - narzędzia i podłoża stosowane w technice pastelowej - tworzenie pracy plastycznej w technice pastelowej	- wymienia typowe narzędzia i podłoża stosowane w technice pastelowej, - podaje rodzaje pasteli, - wykonuje pracę w technice pasteli olejnych, - określa, w jaki sposób zabezpiecza się prace wykonane techniką pastelową, - wymienia sposoby nanoszenia pasteli na podłoże, - z pomocą nauczyciela omawia wybraną reprodukcję dzieła pod kątem zastosowanej techniki pastelowej, - wykonuje pracę plastyczną w określonej technice, korzystając ze wskazówek zawartych w podręczniku.	- poprawnie stosuje narzędzia i podłoża w technice pasteli olejnych, - opisuje efekty wykorzystania określonego podłoża w technice pastelowej, - twórczo stosuje technikę pasteli olejnych w działaniach plastycznych, - porównuje wybrane dzieła pod kątem uzyskanych efektów malarskich w technice pastelowej, - tworzy z wyobraźni pracę plastyczną w technice pastelowej, twórczo interpretując zadanie, - omawia własną pracę wykonaną pastelami olejnymi pod kątem uzyskanych efektów plastycznych.	I.1 I.3 I.5 I.6 II.1 II.2 II.6 III.4 III.5
23. Pozostałe techniki malarskie	1	- terminy: <i>terpentyna, laserunek, werniks</i> - cechy technik akrylowej i olejnej - narzędzia i podłoża stosowane w technikach akrylowej i olejnej	- wymienia typowe narzędzia i podłoża stosowane w technikach akrylowej i olejnej, - omawia funkcje typowych narzędzi stosowanych w technikach akrylowej i olejnej - omawia z pomocą nauczyciela wybraną	- określa, czym się charakteryzują farby akrylowe i olejne, - twórczo stosuje technik akrylową w działaniach plastycznych, - opisuje wpływ techniki akrylowej lub olejnej na wymowę dzieła na podstawie reprodukcji obrazu oraz własnej pracy.	I.1 I.3 I.5 I.6 II.1 II.2 II.6

Numer i temat lekcji	Liczba godzin	Treści nauczania	Wymagania		Odniesienia do podstawy programowej
			podstawowe	ponadpodstawowe	
			Uczeń:		
			reprodukcję dzieła pod kątem zastosowanej techniki akrylowej lub olejnej.		III.4 III.5
24. Różne techniki malarskie a sztuka antyczna	1	- terminy: <i>malarstwo wazowe, fresk, mozaika</i> - ramy czasowe sztuki starożytnej Grecji i starożytnego Rzymu - malarstwo, rzeźba, architektura starożytnej Grecji i starożytnego Rzymu – cechy charakterystyczne, najważniejsze informacje - sztuka antyczna w muzeach	- sytuuje epokę w czasie, - wymienia cechy wytworów sztuki antycznej, - podaje przykłady dzieł sztuki starożytnej Grecji i starożytnego Rzymu, - tworzy w wybranej technice plastycznej pracę inspirowaną sztuką starożytnej Grecji lub starożytnego Rzymu.	- określa ramy czasowe epoki, - rozpoznaje typowe cechy wytworów sztuki antycznej, - wymienia przykłady dzieł sztuki starożytnej Grecji i starożytnego Rzymu z dziedziny malarstwa, rzeźby i architektury, - tworzy w określonej technice plastycznej pracę inspirowaną sztuką starożytnej Grecji lub starożytnego Rzymu, twórczo interpretując temat.	I.1 I.3 I.5 II.2 III.5 III.7
25. Tworzę przez cały rok – Dekoracja na Wielkanoc	1	- zastosowanie w praktyce elementów plastycznych: linii, plamy, barwy, kształtu - formy użytkowe - estetyczne kształtowanie otoczenia	- planuje poszczególne etapy pracy, - tworzy dekorację świąteczną, korzystając z podanych propozycji.	- tworzy dekorację świąteczną według własnego pomysłu, wykorzystując wiedzę na temat właściwości materiałów.	I.1 I.3 I.5 II.2 II.6 II.7
26. Techniki mieszane – farby wodne i pastele	1	- termin <i>techniki mieszane</i> - charakterystyka technik mieszanych - łączenie farb wodnych z pastelami - zastosowanie technik mieszanych w działaniach plastycznych	- wyjaśnia, czym są techniki mieszane, - wymienia rodzaje technik mieszanych, - określa, na czym polegają wybrane techniki mieszane, - wykonuje pracę w technice mieszanej (farby wodne i pastele), korzystając ze wskazówek nauczyciela.	- wyjaśnia, czemu służy stosowanie technik mieszanych w działaniach plastycznych, - wybiera daną technikę mieszaną dla najlepszego wyrażenia tematu pracy i własnych emocji oraz analizuje ją pod kątem uzyskanych efektów plastycznych.	I.1 I.3 I.5 I.6 II.1 II.2 II.6
27.	1	- termin <i>sgraffito</i>	- wyjaśnia, czym jest <i>sgraffito</i> ,	- eksperymentuje z łączeniem różnych	I.1

Numer i temat lekcji	Liczba godzin	Treści nauczania	Wymagania		Odniesienia do podstawy programowej
			podstawowe	ponadpodstawowe	
			Uczeń:		
Techniki mieszane – malowanie i drapanie		- zastosowanie technik mieszanych w działaniach plastycznych - technika wydrapywanki	- stosuje technikę wydrapywanki, korzystając ze wskazówek nauczyciela.	technik w celu uzyskania nowych rozwiązań plastycznych, - twórczo i samodzielnie wykorzystuje technikę wydrapywanki, - na podstawie wykonanej kompozycji opisuje kolejne etapy pracy w technice wydrapywanki.	I.3 I.5 I.6 II.1 II.2 II.6
28. i 29. Kolaż	2	- terminy: <i>kolaż, fotokolaż</i> - cechy charakterystyczne kolażu i fotokolażu - zastosowanie kolażu w działaniach plastycznych	- wyjaśnia, czym jest kolaż, - wymienia niektóre materiały stosowane w kolażu, - tłumaczy, w jaki sposób tworzy się kolaż, - próbuje wskazać materiały zastosowane w wybranej pracy w technice kolażu, - wykonuje pracę w technice kolażu z dowolnych materiałów, korzystając ze wskazówek zawartych w podręczniku.	- określa, co decyduje o wyborze materiałów do wykonania kolażu, - omawia określoną pracę w technice kolażu pod kątem zastosowanych materiałów i barw oraz ich wpływu na wymowę dzieła, - tłumaczy, na czym polega wykonywanie fotokolażu, - wykonuje pracę w technice kolażu z odpowiednio dobranych do tematu materiałów, twórczo je zestawiając w celu uzyskania niestandardowych efektów wizualnych, - na podstawie własnej kompozycji opisuje kolejne etapy pracy podczas tworzenia kolażu.	I.1 I.3 I.5 II.2 II.4 II.6
30. Tworzę przez cały rok – Prezenty dla mamy i taty	1	- zastosowanie w praktyce elementów plastycznych: linii, plamy, barwy, kształtu - wykorzystanie technik rysunkowych, malarskich i mieszanych	- planuje poszczególne etapy pracy, - tworzy pracę na określony temat z proponowanych elementów.	- tworzy pracę na określony temat z elementów wykonanych według własnego pomysłu, dbając o estetykę wykonania, - wykorzystuje w swojej pracy wiedzę na temat właściwości materiałów i różnych technik plastycznych.	I.1 I.3 I.5 I.6

Numer i temat lekcji	Liczba godzin	Treści nauczania	Wymagania		Odniesienia do podstawy programowej
			podstawowe	ponadpodstawowe	
			Uczeń:		
					II.1 II.2 II.6

Opracowanie: Bożena Ozga-Morawska

Adaptacja do podstawy programowej z 2014 r.: Ewa Kozyra

Adaptacja do podstawy programowej z 2017 r.: Marta Ipczyńska, Natalia Mrozkowiak

PLASTYKA KL. V

Wymagania edukacyjne : podstawowe i ponadpodstawowe

Numer i temat lekcji	Liczba godzin	Treści nauczania	Wymagania		Odniesienia do podstawy programowej
			podstawowe	ponadpodstawowe	
			Uczeń:		

Numer i temat lekcji	Liczba godzin	Treści nauczania	Wymagania		Odniesienia do podstawy programowej
			podstawowe	ponadpodstawowe	
			Uczeń:		
1. i 2. ABC sztuki	2	<ul style="list-style-type: none"> - terminy: <i>kompozycja, kontrast, scenografia, ekspozycja, ekspонат, zabytek, dobro kultury, pomnik historii, kustosz, konserwator, kurator, wernisaż, biennale, triennale, festiwale i targi sztuki</i> - powiązania między różnymi dziedzinami sztuki - miejsca gromadzące dzieła sztuki - wydarzenia artystyczne służące prezentacji dzieł sztuki 	<ul style="list-style-type: none"> - podaje przykłady powiązań między sztukami plastycznymi a innymi dziedzinami sztuki, - wymienia miejsca gromadzące dzieła sztuki, - wykonuje w dowolnej technice pracę na określony temat. 	<ul style="list-style-type: none"> - wymienia kilka nazw wydarzeń artystycznych odbywających się w kraju lub na świecie, - wyjaśnia, kim są kustosz, konserwator, kurator, - wykonuje ilustrację do utworu muzycznego, wykorzystując możliwości wyrazu stwarzane przez różnorodne linie, plamy i barwy. 	<ul style="list-style-type: none"> II.2 III.1 III.4 III.5 III.7
3. Wolor	1	<ul style="list-style-type: none"> - termin <i>wolor</i> - sposoby zmieniania woloru - wolor w rysunku i malarstwie 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia, czym jest wolor, - podaje sposoby zmieniania woloru, - stosuje w swojej pracy barwy zróżnicowane wolorowo. 	<ul style="list-style-type: none"> - stosuje wolor w działaniach plastycznych odpowiednio do tematu i charakteru pracy, - omawia wybraną reprodukcję dzieła pod kątem zastosowanych zróżnicowań wolorowych, - opisuje wpływ woloru na wymowę dzieła na podstawie reprodukcji obrazu oraz własnej pracy, - porównuje wybrane dzieła pod kątem zastosowanych wolorów barw. 	<ul style="list-style-type: none"> I.1 I.3 I.5 II.6
4. i 5. Gama barwna	2	<ul style="list-style-type: none"> - terminy: <i>gama barwna, gama monochromatyczna, kolor lokalny, tonacja</i> - rodzaje gam barwnych: ciepła, zimna, wąska, szeroka - znaczenie gamy barwnej i tonacji w pracach plastycznych - czynniki wpływające na odbiór barw 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia, czym jest gama barwna, - wymienia i charakteryzuje rodzaje gam barwnych, - tłumaczy, czym jest kolor lokalny, i wskazuje kilka przykładów w najbliższym otoczeniu, - wyjaśnia, czym jest tonacja, - określa gamę barwną i tonację wybranych obrazów, - wykonuje pracę w wybranej gamie 	<ul style="list-style-type: none"> - podaje przykłady różnych rodzajów gamy barwnej z najbliższego otoczenia, - porównuje gamy barwne i tonacje dwóch wybranych reprodukcji dzieł malarskich, - omawia wybraną reprodukcję dzieła pod kątem zastosowanej gamy barwnej, - wyraża w pracy plastycznej uczucia i nastroj za pomocą odpowiednio dobranych barw, 	<ul style="list-style-type: none"> I.1 I.3 I.5 II.1 II.6

Numer i temat lekcji	Liczba godzin	Treści nauczania	Wymagania		Odniesienia do podstawy programowej
			podstawowe	ponadpodstawowe	
			Uczeń:		
			barwnej.	- ocenia wpływ zastosowanej tonacji na nastrój i wymowę dzieła na podstawie reprodukcji obrazu oraz własnej pracy, - wymienia czynniki wpływające na odbiór barw, - stosuje w działaniach plastycznych różne gamy barwne i tonacje.	
6. Kontrasty kolorystyczne	1	- terminy: <i>kontrast, ekspresja</i> - rodzaje kontrastów kolorystycznych: <i>walorowy, temperaturowy</i> - tworzenie pracy plastycznej z zastosowaniem różnych kontrastów barwnych	- tłumaczy, na czym polega kontrast barwny, - rozróżnia i rozpoznaje na reprodukcjach różnorodne kontrasty kolorystyczne, - posługuje się wybranym kontrastem barwnym w działaniach plastycznych, - wykonuje pracę plastyczną, korzystając ze wskazówek zawartych w podręczniku.	- stosuje różnorodne rodzaje kontrastów barwnych w działaniach plastycznych, - tworzy z wyobraźni pracę plastyczną w wybranej technice, twórczo interpretując zadanie.	I.1 I.3 I.5 II.1 II.6
7. i 8. Dwa style w sztuce średniowiecza: romański i gotycki	2	- terminy: <i>styl, romanizm, gotyk, kontrapost, miniatura, inicjał, portal, tapiseria, relikwiarz, luk półkolisty, luk ostry, tryptyk, maswerk, Piękna Madonna, pieta, ołtarz szafiasty, monstrancja, witraż</i> - ramy czasowe romanizmu i gotyku - malarstwo, rzeźba, architektura romanizmu i gotyku – cechy charakterystyczne, najważniejsze informacje - sztuka średniowieczna w muzeach	- sytuuje epokę średniowiecza w czasie, - wymienia cechy wytworów sztuki średniowiecznej, - podaje przykłady dzieł sztuki romańskiej i gotyckiej, - tworzy w wybranej technice plastycznej pracę inspirowaną sztuką średniowiecza.	- określa ramy czasowe okresu romańskiego i gotyckiego w sztuce, - rozpoznaje typowe cechy wytworów sztuki średniowiecznej, - wymienia przykłady wytworów sztuki romańskiej i gotyckiej z dziedziny malarstwa, rzeźby i architektury, - tworzy w określonej technice plastycznej pracę inspirowaną sztuką średniowiecza, twórczo interpretując temat, - wyjaśnia znaczenie stylu w sztuce.	I.1 I.3 I.6 II.1 III.1 III.4 III.5 III.6 III.7
9. Tworzę przez cały rok –	1	- formy sztuki użytkowej - estetyczne kształtowanie otoczenia - zastosowanie w praktyce elementów	- planuje kolejne etapy swojej pracy, - wykonuje element dekoracyjny, korzystając z podanych propozycji,	- projektuje i tworzy dekorację według własnego pomysłu, twórczo wykorzystując możliwości wyrazu	I.1 I.2 I.3

Numer i temat lekcji	Liczba godzin	Treści nauczania	Wymagania		Odniesienia do podstawy programowej
			podstawowe	ponadpodstawowe	
			Uczeń:		
Scenografia na Narodowe Święto Niepodległości		plastycznych: linii, plamy, barwy, kształtu	- stosuje w działaniach plastycznych określone techniki i materiały.	stwarzane przez różnorodne linie, plamy, barwy i kształty, - stosuje różne techniki i narzędzia plastyczne, - wykorzystuje w swojej pracy wiedzę na temat właściwości materiałów, - dba o estetyczne i staranne wykonanie pracy.	I.5 II.1 II.2 II.3 II.4 II.6 II.7
10. i 11. Faktura	2	- terminy: <i>faktura, frotaż, impast</i> - rodzaje faktur - uzyskiwanie różnego rodzaju powierzchni w rysunku, malarstwie i rzeźbie - rola faktury w różnych dziedzinach sztuki - technika frotażu - tworzenie pracy plastycznej z zastosowaniem różnych faktur	- wyjaśnia, czym jest faktura, - określa rodzaje różnych powierzchni na przykładach z najbliższego otoczenia, - podaje poznane przykłady otrzymywania faktury w działaniach plastycznych, - przedstawia przykłady faktury w rysunku, malarstwie i rzeźbie, - uzyskuje w pracy fakturę poprzez odciski przedmiotu, zastosowanie frotażu lub użycie form o określonych powierzchniach, - wykonuje pracę plastyczną, korzystając ze wskazówek zawartych w podręczniku.	- omawia wybraną reprodukcję dzieła pod kątem zastosowanej faktury, - porównuje faktury dwóch wybranych reprodukcji dzieł malarskich lub rzeźbiarskich, - ocenia wpływ faktury na nastrój i wymowę dzieła na podstawie reprodukcji obrazu oraz własnej pracy, - tworzy z wyobraźni pracę plastyczną, twórczo wykorzystując możliwości wyrazu stwarzane przez różnorodne faktury, - omawia różnice w fakturach uzyskanych w różnego typu działaniach plastycznych, - wyjaśnia, czemu służy stosowanie faktury w rysunku, malarstwie i rzeźbie.	I.1 I.5 II.1 II.6

Numer i temat lekcji	Liczba godzin	Treści nauczania	Wymagania		Odniesienia do podstawy programowej
			podstawowe	ponadpodstawowe	
			Uczeń:		
12. i 13. Kształt, forma, bryła	2	<ul style="list-style-type: none"> - terminy: <i>kształt, forma, bryła, karykatura</i> - rodzaje form: naturalne i sztuczne - funkcje form sztucznych: użytkowa i estetyczna - typy brył: zamknięte i otwarte - formy przestrzenne w sztuce współczesnej - tworzenie pracy plastycznej (formy przestrzennej) z zastosowaniem różnych kształtów, form i brył 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia, czym jest forma, - wyodrębnia i określa kształty przedmiotów z najbliższego otoczenia, - zaznacza w działaniach plastycznych kształty przedmiotów o prostej budowie, - tłumaczy, jaka jest różnica między formą płaską a przestrzenną, - wykorzystuje wybrane formy w działaniach plastycznych. 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia funkcję formy w sztuce, - tłumaczy, czym się różni forma przestrzenna od rzeźby, - porównuje formy dwóch wybranych reprodukcji dzieł malarskich lub rzeźbiarskich, - ocenia wpływ zastosowanych kształtów lub brył na nastrój i wymowę dzieła na podstawie reprodukcji obrazu lub rzeźby oraz własnej pracy, - wykorzystuje formę jako środek wyrazu plastycznego w działaniach twórczych. 	<ul style="list-style-type: none"> I.1 I.2 II.1 II.3 II.6
14. Proporcje i kontrasty form	1	<ul style="list-style-type: none"> - proporcje i kontrasty form w sztuce - wpływ formy na postrzeganie dzieła sztuki - tworzenie pracy plastycznej z zastosowaniem kontrastowych form 	<ul style="list-style-type: none"> - tłumaczy, na czym polega kontrast form w dziele sztuki, - wyjaśnia, czym są proporcje form w dziele sztuki, - posługuje się kontrastem form w działaniach plastycznych, - wykonuje pracę plastyczną, korzystając ze wskazówek zawartych w podręczniku. 	<ul style="list-style-type: none"> - ocenia wpływ proporcji lub kontrastów form na nastrój i wymowę dzieła na podstawie reprodukcji oraz własnej pracy, - porównuje wybrane dzieła pod kątem zastosowanych proporcji lub kontrastów form, - wyraża w pracy plastycznej uczucia i nastrój za pomocą kontrastowo lub proporcjonalnie zestawionych form, - stosuje różnorodne rodzaje kontrastów form w działaniach plastycznych, - tworzy z wyobraźni pracę plastyczną, twórczo interpretując zadanie. 	<ul style="list-style-type: none"> I.1 I.2 I.6 II.1 II.3 II.6
15. Proporcje form w sztuce renesansu	1	<ul style="list-style-type: none"> - termin <i>odrodzenie</i> - ramy czasowe sztuki renesansu - zastosowanie form w sztuce renesansowej - malarstwo, rzeźba, architektura renesansu – cechy charakterystyczne, najważniejsze 	<ul style="list-style-type: none"> - sytuuje epokę w czasie, - wymienia cechy wytworów sztuki renesansowej, - podaje przykłady dzieł sztuki renesansowej, 	<ul style="list-style-type: none"> - określa ramy czasowe epoki, - rozpoznaje typowe cechy wytworów sztuki renesansowej, - wymienia przykłady wytworów sztuki renesansu z dziedziny malarstwa, rzeźby 	<ul style="list-style-type: none"> I.1 I.6 II.1 III.1 III.4

Numer i temat lekcji	Liczba godzin	Treści nauczania	Wymagania		Odniesienia do podstawy programowej
			podstawowe	ponadpodstawowe	
			Uczeń:		
		informacje - sztuka renesansowa w muzeach	- tworzy w wybranej technice plastycznej pracę inspirowaną sztuką renesansu.	i architektury, - tworzy w określonej technice plastycznej pracę inspirowaną sztuką odrodzenia, twórczo interpretując temat.	III.5 III.7
16. Tworzę przez cały rok – Dekoracja na Boże Narodzenie	1	- formy sztuki użytkowej - estetyczne kształtowanie otoczenia - zastosowanie w praktyce elementów plastycznych: linii, plamy, barwy, kształtu	- planuje kolejne etapy swojej pracy, - wykonuje element dekoracyjny, korzystając z podanych propozycji, - stosuje w działaniach plastycznych określone techniki i materiały.	- projektuje i tworzy dekorację według własnego pomysłu, twórczo wykorzystując możliwości wyrazu stwarzane przez różnorodne linie, plamy, barwy i kształty, - stosuje różne techniki i narzędzia plastyczne, - wykorzystuje w swojej pracy wiedzę na temat właściwości materiałów, - dba o estetyczne i staranne wykonanie pracy.	I.1 I.2 I.3 I.5 II.1 II.2 II.3 II.4 II.6 II.7
17. Kompozycja centralna	1	- terminy: <i>kompozycja, kompozycja centralna, akcent plastyczny</i> - elementy kompozycji dzieła sztuki - znaczenie kompozycji w sztuce - cechy kompozycji centralnej i sposoby jej tworzenia	- wyjaśnia, czym jest kompozycja, - wskazuje przykłady kompozycji centralnej w najbliższym otoczeniu, - rozpoznaje kompozycję centralną w dziele sztuki, - wykorzystuje zasady tworzenia kompozycji centralnej w działaniach plastycznych.	- przedstawia rolę kompozycji jako środka wyrazu plastycznego, - określa cechy kompozycji centralnej na przykładzie wybranej reprodukcji obrazu, - wyjaśnia, czym jest akcent plastyczny, - wskazuje w dziele akcent plastyczny, - stosuje kompozycję centralną i akcent plastyczny w działaniach twórczych.	I.1 I.2 II.1

Numer i temat lekcji	Liczba godzin	Treści nauczania	Wymagania		Odniesienia do podstawy programowej
			podstawowe	ponadpodstawowe	
			Uczeń:		
18. i 19. Kompozycja symetryczna i asymetryczna	2	- terminy: <i>kompozycja symetryczna, kompozycja asymetryczna</i> - cechy kompozycji symetrycznej i asymetrycznej - sposoby tworzenia oraz funkcja w dziele plastycznym kompozycji symetrycznej i asymetrycznej - tworzenie pracy plastycznej o kompozycji asymetrycznej	- wymienia niektóre cechy kompozycji symetrycznej i asymetrycznej, - wskazuje przykłady kompozycji symetrycznej w najbliższym otoczeniu, - rozpoznaje układy symetryczne i asymetryczne na płaszczyźnie oraz w przestrzeni, - tworzy kompozycję symetryczną i asymetryczną za pomocą poznanych środków wyrazu, korzystając ze wskazówek zawartych w podręczniku.	- wskazuje różnice między kompozycją symetryczną i asymetryczną, - omawia cechy kompozycji symetrycznej i asymetrycznej na przykładzie wybranych reprodukcji, - porównuje wybrane obrazy pod kątem zastosowanej kompozycji, - twórczo stosuje kompozycję symetryczną i asymetryczną w działaniach plastycznych, - tworzy z wyobraźni pracę plastyczną, twórczo interpretując zadanie.	I.1 I.2 II.1 II.2 II.6
20. i 21. Kompozycja otwarta i zamknięta	2	- terminy: <i>kompozycja otwarta, kompozycja zamknięta</i> - cechy kompozycji otwartej i zamkniętej - sposoby tworzenia oraz funkcja w dziele plastycznym kompozycji otwartej i zamkniętej	- wymienia cechy kompozycji otwartej i zamkniętej, - wskazuje przykłady kompozycji otwartej i zamkniętej w najbliższym otoczeniu, - określa rodzaj kompozycji wybranych dzieł malarskich, - stosuje kompozycję otwartą i zamkniętą w działaniach plastycznych.	- wskazuje różnice między kompozycją otwartą i zamkniętą, - przedstawia rolę kompozycji jako środka wyrazu plastycznego, - porównuje wybrane reprodukcje dzieł pod kątem zastosowanej kompozycji, - w twórczy sposób stosuje odpowiednie środki wyrazu plastycznego do ukazania kompozycji otwartej i zamkniętej, - tworzy kompozycję otwartą i zamkniętą na płaszczyźnie z zastosowaniem wybranej techniki.	I.1 I.2 II.1

Numer i temat lekcji	Liczba godzin	Treści nauczania	Wymagania		Odniesienia do podstawy programowej
			podstawowe	ponadpodstawowe	
			Uczeń:		
22. i 23. Kompozycja statyczna i dynamiczna	2	<ul style="list-style-type: none"> - terminy: <i>kompozycja statyczna, kompozycja dynamiczna</i> - cechy kompozycji statycznej i dynamicznej - sposoby tworzenia oraz funkcja w dziele plastycznym kompozycji statycznej i dynamicznej - tworzenie pracy plastycznej o kompozycji dynamicznej 	<ul style="list-style-type: none"> - omawia cechy kompozycji statycznej i dynamicznej, - podaje przykłady kompozycji statycznej i dynamicznej w najbliższym otoczeniu, - wymienia elementy i układy tworzące kompozycję dynamiczną i statyczną, - wskazuje przykłady kompozycji statycznej i dynamicznej w reprodukcjach wybranych dzieł, - tworzy kompozycję dynamiczną za pomocą poznanych środków wyrazu, korzystając ze wskazówek zawartych w podręczniku. 	<ul style="list-style-type: none"> - wskazuje różnice między kompozycją statyczną i dynamiczną, - wykonuje na płaszczyźnie kompozycję dynamiczną z zastosowaniem wybranej techniki plastycznej, - omawia wybrane reprodukcje pod kątem zastosowanej kompozycji, - twórczo wykorzystuje różnorodne techniki i środki wyrazu do tworzenia kompozycji statycznej i dynamicznej, - tworzy z wyobraźni pracę plastyczną, twórczo interpretując zadanie. 	<ul style="list-style-type: none"> I.1 I.2 II.1 II.2 II.6
24. Kompozycja dynamiczna w sztuce baroku	1	<ul style="list-style-type: none"> - terminy: <i>porcelana</i> - ramy czasowe sztuki baroku - zastosowanie kompozycji w sztuce baroku - malarstwo, rzeźba, architektura baroku – cechy charakterystyczne, najważniejsze informacje - sztuka barokowa w muzeach 	<ul style="list-style-type: none"> - sytuuje epokę w czasie, - wymienia cechy wytworów sztuki barokowej, - podaje przykłady dzieł sztuki baroku, - tworzy w wybranej technice plastycznej pracę inspirowaną sztuką baroku. 	<ul style="list-style-type: none"> - określa ramy czasowe epoki, - rozpoznaje typowe cechy wytworów sztuki barokowej, - wymienia przykłady wytworów sztuki baroku z dziedziny malarstwa, rzeźby i architektury, - tworzy w określonej technice plastycznej pracę inspirowaną sztuką baroku, twórczo interpretując temat. 	<ul style="list-style-type: none"> I.1 I.2 I.6 II.1 III.1 III.4 III.5 III.7
25. Kompozycja statyczna w sztuce klasycyzmu	1	<ul style="list-style-type: none"> - ramy czasowe sztuki klasycyzmu - zastosowanie kompozycji w sztuce klasycyzmu - malarstwo, rzeźba, architektura klasycyzmu – cechy charakterystyczne, najważniejsze informacje - sztuka klasycystyczna w muzeach 	<ul style="list-style-type: none"> - sytuuje epokę w czasie, - wymienia cechy wytworów sztuki klasycystycznej, - podaje przykłady dzieł sztuki klasycyzmu, - tworzy w wybranej technice plastycznej pracę inspirowaną sztuką klasycyzmu. 	<ul style="list-style-type: none"> - określa ramy czasowe epoki, - rozpoznaje typowe cechy wytworów sztuki klasycyzmu, - wymienia przykłady wytworów sztuki klasycyzmu z dziedziny malarstwa, rzeźby i architektury, - tworzy w określonej technice plastycznej pracę inspirowaną sztuką klasycyzmu, twórczo interpretując temat. 	<ul style="list-style-type: none"> I.1 I.2 I.6 II.1 III.1 III.4 III.5 III.7

Numer i temat lekcji	Liczba godzin	Treści nauczania	Wymagania		Odniesienia do podstawy programowej
			podstawowe	ponadpodstawowe	
			Uczeń:		
26. Tworzę przez cały rok – Dekoracja na Wielkanoc	1	- formy sztuki użytkowej - estetyczne kształtowanie otoczenia - zastosowanie w praktyce elementów plastycznych: linii, plamy, barwy, kształtu	- planuje kolejne etapy swojej pracy, - wykonuje element dekoracyjny, korzystając z podanych propozycji, - stosuje w działaniach plastycznych określone techniki i materiały.	- projektuje i tworzy dekorację według własnego pomysłu, twórczo wykorzystując możliwości wyrazu stwarzane przez różnorodne linie, plamy, barwy i kształty, - stosuje różne techniki i narzędzia plastyczne, - wykorzystuje w swojej pracy wiedzę na temat właściwości materiałów, - dba o estetyczne i staranne wykonanie pracy.	I.1 I.2 I.3 I.5 II.1 II.2 II.3 II.4 II.6 II.7
27. i 28. Kompozycja rytmiczna	2	- termin <i>kompozycja rytmiczna</i> - cechy kompozycji rytmicznej - sposoby tworzenia kompozycji rytmicznej oraz jej funkcja w dziele plastycznym - tworzenie pracy plastycznej o kompozycji rytmicznej	- wskazuje układy rytmiczne w najbliższym otoczeniu, - rozpoznaje kompozycję rytmiczną w dziele sztuki, - wyjaśnia, czym się charakteryzuje kompozycja rytmiczna, - tworzy na płaszczyźnie układy z zastosowaniem kompozycji rytmicznej, korzystając ze wskazówek zawartych w podręczniku.	- omawia wybraną reprodukcję obrazu pod kątem zastosowanej kompozycji rytmicznej, - wskazuje przykłady kompozycji rytmicznej w wybranych dziełach, - wyjaśnia, jakie zjawiska można przedstawić na płaszczyźnie z zastosowaniem kompozycji rytmicznej, - tworzy z wyobraźni pracę plastyczną, twórczo interpretując zadanie.	I.1 I.2 II.1 II.2 II.6
29. Układy form w naturze	1	- podobieństwo układów form naturalnych i kompozycji dzieł sztuki - układy form naturalnych jako inspiracja dla dzieł sztuki	- podaje przykłady różnych układów form w naturze, - wykonuje pracę plastyczną inspirowaną formami naturalnymi.	- wskazuje podobieństwa między różnymi kompozycjami dzieł sztuki a układami form naturalnych, - wykonuje dokumentację fotograficzną, filmową lub rysunkową układów widocznych w formach naturalnych i sztucznych.	I.2 II.1 II.6
30. Tworzę przez	1	- formy sztuki użytkowej - estetyczne kształtowanie otoczenia	- planuje kolejne etapy swojej pracy, - wykonuje element dekoracyjny,	- projektuje i tworzy dekorację według własnego pomysłu, twórczo	I.1 I.2

Numer i temat lekcji	Liczba godzin	Treści nauczania	Wymagania		Odniesienia do podstawy programowej
			podstawowe	ponadpodstawowe	
			Uczeń:		
cały rok – Dekoracja na Dzień Ziemi		- zastosowanie w praktyce elementów plastycznych: linii, plamy, barwy, kształtu	korzystając z podanych propozycji, - stosuje w działaniach plastycznych określone techniki i materiały.	wykorzystując możliwości wyrazu stwarzane przez różnorodne linie, plamy, barwy i kształty, - stosuje różne techniki i narzędzia plastyczne, - wykorzystuje w swojej pracy wiedzę na temat właściwości materiałów, - dba o estetyczne i staranne wykonanie pracy.	I.3 I.5 II.1 II.2 II.3 II.4 II.6 II.7

Opracowanie: Bożena Ozga-Morawska

Adaptacja do podstawy programowej z 2014 r.: Ewa Kozyra

Adaptacja do podstawy programowej z 2017 r.: Marta Ipczyńska, Natalia Mrozkowiak

PLASTYKA KL. VI
Wymagania edukacyjne : podstawowe i ponadpodstawowe

Numer i temat lekcji	Liczba godzin	Treści nauczania	Wymagania		Odniesienia do podstawy programowej
			podstawowe	ponadpodstawowe	
			Uczeń:		
1. i 2. ABC sztuki	2	- terminy: <i>oryginal, kopia, falsyfikat, reprodukcja, plagiat, piractwo, własność intelektualna</i> - sposoby korzystania z dzieł sztuki: prawo autorskie, prawo cytatu, domena publiczna	- wyjaśnia, czym się różni oryginalne dzieło sztuki od kopii i reprodukcji, - tłumaczy, czym jest falsyfikat, - wskazuje, w jaki sposób można korzystać z dzieł sztuki, - definiuje plagiat i piractwo, - tworzy album z własnymi pracami lub reprodukcjami dzieł sztuki.	- określa, czego dotyczy prawo autorskie, - tłumaczy, na czym polega prawo cytatu, - wyjaśnia zasady ochrony wizerunku, - przybliża znaczenie własności intelektualnej, - wykonuje pracę plastyczną inspirowaną wybranym dziełem sztuki.	I.1 II.1 II.2 II.6 III.8
3. i 4. Światłocień	2	- terminy: <i>światłocień, modelunek światłocieniowy</i> - funkcje światłocienia - sposoby ukazywania światłocienia w rysunku, malarstwie i grafice - efekty światłocieniowe w sztuce nowoczesnej i najnowszej - operowanie światłem w fotografii i filmie - tworzenie pracy plastycznej z zastosowaniem światłocienia	- tłumaczy, czym jest światłocień, - określa, jaka jest rola światłocienia w rysunku, malarstwie i grafice, - wyjaśnia, w jaki sposób można ukazać światłocień w rysunku, malarstwie i grafice, - stosuje w swojej pracy światłocień, - wykonuje pracę plastyczną, korzystając ze wskazówek zawartych w podręczniku.	- tłumaczy, czym jest modelunek światłocieniowy, - wyjaśnia funkcję światła i cienia w sztuce nowoczesnej i najnowszej, - określa znaczenie światła w fotografii i filmie, - omawia reprodukcje dzieł sztuki pod kątem zastosowanego światłocienia, - opisuje wpływ światłocienia na wymowę dzieła na podstawie reprodukcji obrazu oraz własnej pracy, - stosuje światłocień w działaniach plastycznych odpowiednio do tematu i charakteru pracy, - tworzy z wyobraźni pracę plastyczną, twórczo wykorzystując możliwości wyrazu stwarzane przez światłocień.	I.1 I.3 I.4 II.1 II.2 II.6 III.5

Numer i temat lekcji	Liczba godzin	Treści nauczania	Wymagania		Odniesienia do podstawy programowej
			podstawowe	ponadpodstawowe	
			Uczeń:		
5. Zrób to sam – Miękki naszyjnik	1	- formy sztuki użytkowej - zastosowanie w praktyce elementów plastycznych: barwy, kształtu, faktury, kompozycji	- planuje kolejne etapy swojej pracy, - wykonuje przedmiot użytkowy, korzystając z podanych propozycji, - stosuje w działaniach plastycznych określone techniki i materiały.	- projektuje i tworzy ozdobę według własnego pomysłu, twórczo wykorzystując możliwości wyrazu stwarzane przez różnorodne barwy, kształty, faktury i kompozycje, - stosuje różne techniki i narzędzia plastyczne, - wykorzystuje w swojej pracy wiedzę na temat właściwości materiałów, - dba o estetyczne i staranne wykonanie pracy.	I.1 I.2 I.3 I.5 II.4 II.6
6. Perspektywa rzędowa i kulisowa	1	- terminy: <i>perspektywa</i> , <i>perspektywa rzędowa (pasowa)</i> , <i>perspektywa kulisowa</i> - funkcje perspektywy w dziele plastycznym - perspektywa w malarstwie, rysunku i fotografii - plany w dziele sztuki - cechy charakterystyczne perspektywy rzędowej i kulisowej - zastosowanie perspektywy rzędowej w sztuce prehistorycznej - perspektywa pasowa w malarstwie egipskim - zastosowanie perspektywy kulisowej - tworzenie pracy plastycznej z zastosowaniem perspektywy rzędowej i kulisowej	- wyjaśnia, czym jest perspektywa, - tłumaczy, na czym polega stosowanie perspektywy, - wymienia cechy perspektywy rzędowej i kulisowej, - podaje przykłady układów kulisowych z najbliższego otoczenia, - wskazuje na reprodukcjach wybranych dzieł perspektywę rzędową i kulisową, - wykonuje pracę z zastosowaniem układu pasowego.	- określa rolę perspektywy w dziełach różnych dziedzin, - omawia, na czym polegają układy rzędowy i kulisowy, - wyjaśnia pochodzenie nazwy <i>perspektywa kulisowa</i> , - porównuje reprodukcje malowideł sztuki prehistorycznej i starożytnego Egiptu pod kątem zastosowanej perspektywy, - tłumaczy różnice między perspektywą rzędową a kulisową na przykładach reprodukcji wybranych dzieł, - twórczo stosuje perspektywę rzędową i kulisową w działaniach plastycznych, - wykonuje projekt dekoracji do szkolnego przedstawienia z wykorzystaniem perspektywy kulisowej.	I.1 I.4 II.1 II.2 II.4 II.6
7. i 8. Perspektywa zbieżna	2	- terminy: <i>perspektywa zbieżna (linearna)</i> , <i>linia horyzontu</i> , <i>punkt zbiegu</i> , <i>skrót</i>	- podaje główne elementy perspektywy zbieżnej,	- omawia rodzaje perspektywy zbieżnej, - wyjaśnia rolę perspektywy zbieżnej w	I.1 I.4

Numer i temat lekcji	Liczba godzin	Treści nauczania	Wymagania		Odniesienia do podstawy programowej
			podstawowe	ponadpodstawowe	
			Uczeń:		
		<p><i>perspektywiczny</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - rodzaje perspektywy zbieżnej: czołowa, żabia, z lotu ptaka, krawędziowa (ukośna) - cechy charakterystyczne perspektywy zbieżnej (linearnej) - zastosowanie perspektywy zbieżnej w rysunku i malarstwie - tworzenie pracy plastycznej z zastosowaniem perspektywy zbieżnej 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia, na czym polega stosowanie perspektywy zbieżnej, - wymienia rodzaje perspektywy zbieżnej, - stosuje podstawowe zasady tworzenia perspektywy zbieżnej w działaniach plastycznych, - wykonuje pracę plastyczną, korzystając ze wskazówek zawartych w podręczniku. 	<ul style="list-style-type: none"> sztuce, - określa rodzaj perspektywy zbieżnej w wybranych reprodukcjach dzieł sztuki, - wskazuje związki pomiędzy zastosowanym rodzajem perspektywy a wyglądem przestrzeni w dziele - tłumaczy zasady skrótu perspektywicznego, - tworzy z wyobraźni pracę plastyczną, stosując perspektywę zbieżną odpowiednio do tematu i charakteru pracy. 	<ul style="list-style-type: none"> II.1 II.2 II.6
9. Perspektywa powietrzna i barwna	1	<ul style="list-style-type: none"> - terminy: <i>perspektywa powietrzna, perspektywa barwna</i> - cechy charakterystyczne perspektywy powietrznej i barwnej - sposób wyrażania przestrzeni na płaszczyźnie za pomocą perspektywy powietrznej i barwnej - tworzenie pracy plastycznej z zastosowaniem perspektywy powietrznej i barwnej 	<ul style="list-style-type: none"> - podaje cechy perspektywy powietrznej i barwnej, - wyjaśnia, na czym polega stosowanie perspektywy powietrznej i barwnej, - wymienia barwy, które tworzą pierwszy plan przedstawienia w perspektywie barwnej oraz jego dalsze plany, - dopasowuje kolory pod względem ich temperatury, - tworzy pracę z zastosowaniem perspektywy powietrznej lub barwnej. 	<ul style="list-style-type: none"> - wykorzystuje w działaniach plastycznych wiedzę o złudzeniach wzrokowych i wzajemnym oddziaływaniu barw, - stosuje zasady tworzenia perspektywy powietrznej i barwnej, - poprawnie ocenia temperaturę poszczególnych barw względem innych, - analizuje wybrane dzieła sztuki malarskiej pod kątem zastosowanej perspektywy powietrznej i barwnej, - tworzy z wyobraźni pracę plastyczną, stosując perspektywę powietrzną lub barwną odpowiednio do tematu i charakteru pracy. 	<ul style="list-style-type: none"> I.1 I.3 I.4 II.1 II.2 II.6
10. Zrób to sam – Mebel do przechowywania	1	<ul style="list-style-type: none"> - formy sztuki użytkowej - estetyczne kształtowanie otoczenia - zastosowanie w praktyce elementów plastycznych: kształtu, faktury, kompozycji 	<ul style="list-style-type: none"> - planuje kolejne etapy swojej pracy, - wykonuje przedmiot użytkowy, korzystając z podanych propozycji, - stosuje w działaniach plastycznych określone techniki i materiały. 	<ul style="list-style-type: none"> - projektuje i tworzy mebel według własnego pomysłu, twórczo wykorzystując możliwości wyrazu stwarzane przez różnorodne kształty, faktury i kompozycje, 	<ul style="list-style-type: none"> I.1 I.2 I.5 II.3 II.6

Numer i temat lekcji	Liczba godzin	Treści nauczania	Wymagania		Odniesienia do podstawy programowej
			podstawowe	ponadpodstawowe	
			Uczeń:		
				<ul style="list-style-type: none"> - stosuje różne techniki i narzędzia plastyczne, - wykorzystuje w swojej pracy wiedzę na temat właściwości materiałów, - dba o estetyczne i staranne wykonanie pracy. 	II.7
11. Perspektywa aksonometryczna i umowna	1	<ul style="list-style-type: none"> - terminy: <i>perspektywa aksonometryczna, perspektywa umowna</i> - cechy charakterystyczne perspektywy aksonometrycznej i umownej - sposób wyrażania przestrzeni na płaszczyźnie za pomocą perspektywy aksonometrycznej i umownej 	<ul style="list-style-type: none"> - podaje cechy perspektywy aksonometrycznej i umownej, - wyjaśnia, na czym polega stosowanie perspektywy aksonometrycznej i umownej. 	<ul style="list-style-type: none"> - wskazuje różnice między perspektywą aksonometryczną a zbieżną, - omawia cechy perspektywy aksonometrycznej i umownej na przykładzie wybranych reprodukcji, - ocenia nowoczesne eksperymenty z perspektywą na wybranych przykładach. 	I.1 I.4 II.1 II.6
12. i 13. Rysunek	2	<ul style="list-style-type: none"> - terminy: <i>lawowanie, frotaż, karykatura, komiks</i> - rysunek jako dziedzina sztuki – cechy charakterystyczne - środki wyrazu plastycznego w rysunku - rola rysunku w sztuce - rodzaje rysunku: szkic, studium z natury, rysunek techniczny - analiza przykładowego dzieła rysunkowego - tworzenie pracy rysunkowej 	<ul style="list-style-type: none"> - charakteryzuje rysunek jako dziedzinę sztuki, - wymienia narzędzia rysunkowe, - podaje rodzaje rysunku, - wskazuje elementy abecadła plastycznego wykorzystywane w rysunku, - rozpoznaje rysunki wśród dzieł innych dziedzin sztuki, - wykonuje rysunek z zastosowaniem wybranych środków wyrazu. 	<ul style="list-style-type: none"> - omawia rodzaje i funkcje rysunku, - wskazuje różnice między szkicem a namalowanym na jego podstawie obrazem, - porównuje wybrane dzieła rysunku pod kątem zastosowanych środków wyrazu plastycznego, - wyraża własną opinię na temat analizowanego dzieła rysunkowego, - świadomie i ekspresyjnie posługuje się w rysunku linią, plamą walorową i światłocieniem, - właściwie dobiera narzędzia rysunkowe do zadanego tematu, - analizuje własny rysunek pod kątem zastosowanych środków wyrazu plastycznego. 	I.1 I.5 I.6 II.1 II.2 III.5

Numer i temat lekcji	Liczba godzin	Treści nauczania	Wymagania		Odniesienia do podstawy programowej
			podstawowe	ponadpodstawowe	
			Uczeń:		
14. Zrób to sam – Stroik na święta	1	<ul style="list-style-type: none"> - formy sztuki użytkowej - estetyczne kształtowanie otoczenia - zastosowanie w praktyce elementów plastycznych: barwy, kształtu, faktury, kompozycji 	<ul style="list-style-type: none"> - planuje kolejne etapy swojej pracy, - wykonuje przedmiot dekoracyjny, korzystając z podanych propozycji, - stosuje w działaniach plastycznych określone techniki i materiały. 	<ul style="list-style-type: none"> - projektuje i tworzy dekorację według własnego pomysłu, twórczo wykorzystując możliwości wyrazu stwarzane przez różnorodne barwy, kształty, faktury i kompozycje, - stosuje różne techniki i narzędzia plastyczne, - wykorzystuje w swojej pracy wiedzę na temat właściwości materiałów, - dba o estetyczne i staranne wykonanie pracy. 	<ul style="list-style-type: none"> I.1 I.2 I.3 I.5 II.4 II.6 II.7
15. i 16. Malarstwo	2	<ul style="list-style-type: none"> - malarstwo jako dziedzina sztuki – cechy charakterystyczne - środki wyrazu plastycznego w malarstwie - rodzaje malarstwa (realizm, abstrakcja, techniki malarskie) - tematy w malarstwie (dzieła rodzajowe, historyczne, mitologiczne, religijne, pejzażowe, marynistyczne, batalistyczne, alegoryczne, symboliczne, fantastyczne, martwa natura, portret, akt) - analiza przykładowego dzieła malarskiego - tworzenie pracy malarskiej 	<ul style="list-style-type: none"> - charakteryzuje malarstwo jako dziedzinę sztuki, - wymienia główne techniki malarskie, - odróżnia obraz realistyczny od dzieła abstrakcyjnego, - rozpoznaje na przykładowych reprodukcjach dzieł wybrane tematy malarstwa, - omawia wybrany rodzaj malarstwa, - stosuje różne narzędzia malarskie, - wykonuje pracę malarską o charakterze realistycznym. 	<ul style="list-style-type: none"> - omawia środki wyrazu w malarstwie - wskazuje różnice między malarstwem dawnym a współczesnym, - wyjaśnia, czym się różni malarstwo realistyczne od abstrakcyjnego, - omawia tematy malarstwa na przykładach reprodukcji obrazów zamieszczonych w podręczniku, - porównuje dzieła reprezentujące różne rodzaje malarstwa pod kątem zastosowanych środków wyrazu plastycznego, - wyraża własną opinię na temat analizowanego dzieła malarskiego, - stosuje różne techniki malarskie, kompozycje i zestawy barw w działaniach plastycznych, - wykonuje pracę malarską o charakterze abstrakcyjnym. 	<ul style="list-style-type: none"> I.1 I.2 I.3 I.5 I.6 II.1 II.2 II.6 III.5

Numer i temat lekcji	Liczba godzin	Treści nauczania	Wymagania		Odniesienia do podstawy programowej
			podstawowe	ponadpodstawowe	
			Uczeń:		
17. Malarstwo impresjonizmu i symbolizmu	1	<ul style="list-style-type: none"> - terminy: <i>impresjoniści, symboliści</i> - ramy czasowe impresjonizmu i symbolizmu - malarstwo impresjonizmu i symbolizmu – cechy charakterystyczne, najważniejsze informacje - sztuka impresjonizmu i symbolizmu w muzeach 	<ul style="list-style-type: none"> - sytuuje impresjonizm i symbolizm w czasie, - wymienia typowe cechy obrazów zaliczanych do impresjonizmu i symbolizmu, - podaje przykłady dzieł sztuki impresjonistycznej i symbolistycznej, - tworzy w wybranej technice plastycznej pracę inspirowaną sztuką impresjonizmu i symbolizmu. 	<ul style="list-style-type: none"> - określa ramy czasowe impresjonizmu i symbolizmu, - rozpoznaje i omawia cechy dzieł sztuki impresjonizmu i symbolizmu, - tworzy w określonej technice plastycznej pracę inspirowaną sztuką impresjonizmu i symbolizmu, twórczo interpretując temat. 	<ul style="list-style-type: none"> I.1 I.6 II.1 II.2 II.6 III.1 III.4 III.5 III.6 III.7
18. Zrób to sam – Stolik na kółkach	1	<ul style="list-style-type: none"> - formy sztuki użytkowej - estetyczne kształtowanie otoczenia - zastosowanie w praktyce elementów plastycznych: linii, barwy, kształtu, kompozycji 	<ul style="list-style-type: none"> - planuje kolejne etapy swojej pracy, - wykonuje przedmiot użytkowy, korzystając z podanych propozycji, - stosuje w działaniach plastycznych określone techniki i materiały. 	<ul style="list-style-type: none"> - projektuje i tworzy mebel według własnego pomysłu, twórczo wykorzystując możliwości wyrazu stwarzane przez różnorodne linie, barwy, kształty i kompozycje, - stosuje różne techniki i narzędzia plastyczne, - wykorzystuje w swojej pracy wiedzę na temat właściwości materiałów, - dba o estetyczne i staranne wykonanie pracy. 	<ul style="list-style-type: none"> I.1 I.2 I.3 I.5 II.3 II.6 II.7
19. i 20. Grafika	2	<ul style="list-style-type: none"> - terminy: <i>matryca, liternictwo, cyfrowe projektowanie graficzne, znak plastyczny, logo, grafika 2D i 3D, grafika rastrowa i wektorowa</i> - grafika jako dyscyplina sztuki – cechy charakterystyczne - narzędzia stosowane w grafice - środki wyrazu plastycznego w grafice - rola grafiki w sztuce - rodzaje grafiki – warsztatowa i użytkowa 	<ul style="list-style-type: none"> - charakteryzuje grafikę jako dziedzinę sztuki, - wymienia narzędzia stosowane w grafice, - podaje środki wyrazu plastycznego stosowane w grafice, - wskazuje dwa podstawowe rodzaje grafiki, - tłumaczy, czym jest matryca, - wyjaśnia różnicę między drukiem 	<ul style="list-style-type: none"> - omawia etapy pracy w technice druku wklęsłego i wypukłego, - podaje rodzaje grafiki ze względu na użytą matrycę, - opisuje rolę grafiki jako dziedziny sztuki, - wskazuje różnice między grafiką dawną a współczesną, - omawia funkcję znaku plastycznego w życiu codziennym, 	<ul style="list-style-type: none"> I.1 I.2 I.3 I.5 I.6 II.1 II.2 II.4 II.6 III.5

Numer i temat lekcji	Liczba godzin	Treści nauczania	Wymagania		Odniesienia do podstawy programowej
			podstawowe	ponadpodstawowe	
			Uczeń:		
		<ul style="list-style-type: none"> - typy prac graficznych ze względu na tworzywo matrycy (drzeworyt, gipsoryt, miedzioryt, linoryt) - techniki wypukłe, wklęsłe i płaskie - różnorodność form grafiki użytkowej: plakat, grafika reklamowa, precyzyjna, książkowa, komputerowa - analiza przykładowych dzieł grafiki warsztatowej i użytkowej - tworzenie pracy plastycznej z zastosowaniem technik graficznych 	<ul style="list-style-type: none"> wypukłym a wklęsłym, - podaje przykłady grafiki użytkowej z najbliższego otoczenia, - określa, czym zajmują się grafika reklamowa i książkowa, - wykonuje prostą odbitkę w technice druku wypukłego, - z pomocą nauczyciela wykonuje pracę graficzną z zastosowaniem odpowiednich programów komputerowych, - wykonuje projekt graficzny, korzystając ze wskazówek zawartych w podręczniku. 	<ul style="list-style-type: none"> - wymienia cechy grafiki użytkowej i jej rodzaje, - porównuje przykłady grafiki warsztatowej i użytkowej, - opisuje dzieło grafiki warsztatowej i użytkowej na podstawie wybranej reprodukcji, - wyraża własną opinię na temat analizowanych dzieł graficznych, - twórczo wykorzystuje w działaniach plastycznych technikę druku wklęsłego i wypukłego, - samodzielnie wykonuje pracę graficzną z wykorzystaniem odpowiednich programów komputerowych, - wykonuje projekt graficzny na zadany temat, twórczo interpretując zadanie. 	
21. i 22. Rzeźba	2	<ul style="list-style-type: none"> - termin <i>relief</i> - rzeźba jako dziedzina sztuki – cechy charakterystyczne - narzędzia rzeźbiarskie - środki wyrazu plastycznego w rzeźbie - realizm i abstrakcja w rzeźbie - rodzaje rzeźby (posąg, popiersie, głowa, rzeźba pełna, płaskorzeźba, rzeźby architektoniczne, religijne, dekoracyjne, upamiętniające) - analiza przykładowego dzieła rzeźbiarskiego - tworzenie formy rzeźbiarskiej 	<ul style="list-style-type: none"> - charakteryzuje rzeźbę jako dziedzinę sztuki, - wymienia materiały i narzędzia wykorzystywane w rzeźbiarstwie, - podaje rodzaje rzeźby, - wlicza przykłady rzeźb znajdujących się w najbliższej okolicy, - wyjaśnia termin <i>relief</i>, - przygotowuje płaskorzeźbę (medal), - wykonuje pracę plastyczną, korzystając ze wskazówek zawartych w podręczniku. 	<ul style="list-style-type: none"> - omawia cechy różnych rodzajów rzeźb na podstawie wybranych przykładów, - tłumaczy, czym się różni rzeźba od płaskorzeźby, - charakteryzuje rzeźbę wolno stojącą na wybranym przykładzie z podręcznika, - omawia i porównuje rzeźby realistyczne i abstrakcyjne, - wskazuje różnice między rzeźbą dawną a współczesną, - wyraża własną opinię na temat analizowanej pracy rzeźbiarskiej, - wykonuje małą rzeźbę o złożonej formie i zróżnicowanej fakturze. 	<ul style="list-style-type: none"> I.1 I.2 I.5 I.6 II.1 II.3 II.4 II.6 II.7 III.5

Numer i temat lekcji	Liczba godzin	Treści nauczania	Wymagania		Odniesienia do podstawy programowej
			podstawowe	ponadpodstawowe	
			Uczeń:		
23. Zrób to sam – Gumowy pasek	1	- formy sztuki użytkowej - zastosowanie w praktyce elementów plastycznych: kształtu, faktury	- planuje kolejne etapy swojej pracy, - wykonuje przedmiot użytkowy, korzystając z podanych propozycji, - stosuje w działaniach plastycznych określone techniki i materiały.	- projektuje i tworzy element ubioru według własnego pomysłu, twórczo wykorzystując możliwości wyrazu stwarzane przez różnorodne kształty i faktury, - stosuje różne techniki i narzędzia plastyczne, - wykorzystuje w swojej pracy wiedzę na temat właściwości materiałów, - dba o estetyczne i staranne wykonanie pracy.	I.1 I.5 II.6
24. i 25. Architektura	2	- terminy: <i>urbanistyka, architektura krajobrazu, mała architektura, architektura wnętrz</i> - architektura jako dziedzina sztuki – cechy charakterystyczne - rola formy i funkcji w architekturze - środki wyrazu architektury - materiały stosowane w architekturze - zasady dobrej architektury oraz funkcjonalne i estetyczne planowanie przestrzeni - podział architektury pod względem funkcji na: mieszkaniową, reprezentacyjną, użyteczności publicznej, komunikacyjną, sakralną, przemysłową i obronną - analiza przykładowego dzieła architektury - tworzenie projektu budynku	- charakteryzuje architekturę jako dziedzinę sztuki, - wymienia rodzaje architektury ze względu na jej funkcje, - podaje przykłady architektury o różnym przeznaczeniu, występujące w okolicy, - wyjaśnia termin: <i>urbanistyka</i> , - określa funkcje oglądanej budowli, - z pomocą nauczyciela tworzy projekt budowli, - wykonuje pracę plastyczną, korzystając ze wskazówek zawartych w podręczniku.	- określa formę i funkcję budowli na podstawie wskazanej reprodukcji, - porównuje znaczenie terminów: <i>architektura krajobrazu, mała architektura, architektura wnętrz</i> , - ocenia zaplanowanie przestrzeni w pobliżu swojego miejsca zamieszkania pod względem funkcjonalności i estetyki, - wskazuje różnice między architekturą dawną a współczesną, - analizuje związki między funkcją a formą obiektów architektonicznych, - wyraża własną opinię na temat analizowanego dzieła architektonicznego, - tworzy projekt budowli, - wykonuje pracę plastyczną według własnego pomysłu, twórczo wykorzystując środki plastyczne.	I.1 I.2 I.5 II.1 II.3 II.6 II.7 III.1 III.5

Numer i temat lekcji	Liczba godzin	Treści nauczania	Wymagania		Odniesienia do podstawy programowej
			podstawowe	ponadpodstawowe	
			Uczeń:		
26. Początki nowoczesnej architektury	1	<ul style="list-style-type: none"> - terminy: <i>architektura inżynierska, szkoła chicagowska</i> - ramy czasowe nowoczesnej architektury - nowoczesna architektura – cechy charakterystyczne, najważniejsze informacje - nowoczesna architektura w muzeach 	<ul style="list-style-type: none"> - sytuuje w czasie początek nowoczesnej architektury, - wymienia typowe cechy nowoczesnej architektury, - podaje przykłady dzieł nowoczesnej architektury, - tworzy w wybranej technice plastycznej pracę inspirowaną nowoczesną architekturą. 	<ul style="list-style-type: none"> - określa ramy czasowe nowoczesnej architektury, - rozpoznaje budowle zaliczane do nowoczesnej architektury, - wymienia i omawia przykłady nowoczesnej architektury, - tworzy w określonej technice plastycznej pracę inspirowaną nowoczesną architekturą, twórczo interpretując temat. 	<ul style="list-style-type: none"> I.1 II.3 II.4 II.6 II.7 III.1 III.4 III.5 III.6 III.7
27. Zrób to sam – Puf z tektury	1	<ul style="list-style-type: none"> - formy sztuki użytkowej - estetyczne kształtowanie otoczenia - zastosowanie w praktyce elementów plastycznych: linii, barwy, kształtu, faktury 	<ul style="list-style-type: none"> - planuje kolejne etapy swojej pracy, - wykonuje przedmiot użytkowy, korzystając z podanych propozycji, - stosuje w działaniach plastycznych określone techniki i materiały. 	<ul style="list-style-type: none"> - projektuje i tworzy mebel według własnego pomysłu, twórczo wykorzystując możliwości wyrazu stwarzane przez różnorodne linie, barwy, kształty i faktury, - stosuje różne techniki i narzędzia plastyczne, - wykorzystuje w swojej pracy wiedzę na temat właściwości materiałów, - dba o estetyczne i staranne wykonanie pracy. 	<ul style="list-style-type: none"> I.1 I.2 I.5 II.3 II.6 II.7
28. i 29. Sztuka użytkowa	2	<ul style="list-style-type: none"> - terminy: <i>design, ergonomia</i>, - design jako dziedzina sztuki – cechy charakterystyczne - rola formy i funkcji w designie - środki wyrazu sztuki użytkowej - różnice między rzemiosłem artystycznym a wzornictwem przemysłowym - etapy tworzenia dzieł sztuki użytkowej - analiza przykładowego dzieła sztuki użytkowej 	<ul style="list-style-type: none"> - tłumaczy, czym jest sztuka użytkowa, - wyjaśnia terminy <i>design</i> i <i>ergonomia</i>, - wlicza środki wyrazu sztuki użytkowej, - określa, czym są wzornictwo przemysłowe i rzemiosło artystyczne, - omawia etapy tworzenia dzieł sztuki użytkowej, - wymienia przykłady wytworów sztuki użytkowej z codziennego życia, 	<ul style="list-style-type: none"> - tłumaczy związek między estetyką a funkcjonalnością przedmiotu, - analizuje i porównuje przedmioty pod kątem ich funkcjonalności i estetyki, - wyraża własną opinię na temat analizowanego dzieła sztuki użytkowej, - samodzielnie przygotowuje projekt przedmiotu z uwzględnieniem jego funkcjonalności i estetyki, - wykonuje pracę plastyczną według 	<ul style="list-style-type: none"> I.1 I.2 I.3 I.5 II.3 II.4 II.6 II.7 III.5

Numer i temat lekcji	Liczba godzin	Treści nauczania	Wymagania		Odniesienia do podstawy programowej
			podstawowe	ponadpodstawowe	
			Uczeń:		
		- tworzenie projektu przedmiotu codziennego użytku	- z pomocą nauczyciela tworzy projekt przedmiotu codziennego użytku, - wykonuje pracę plastyczną, korzystając ze wskazówek zawartych w podręczniku.	własnego pomysłu, twórczo wykorzystując możliwości wyrazu stwarzane przez różnorodne środki plastyczne.	
30. Secesyjne dzieła sztuki użytkowej	1	- termin <i>secesja</i> - ramy czasowe secesji - malarstwo, rzeźba, architektura secesji – cechy charakterystyczne, najważniejsze informacje - sztuka secesyjna w muzeach	- sytuuje styl secesyjny w czasie, - wymienia typowe cechy wytworów sztuki secesyjnej, - podaje przykłady dzieł sztuki secesyjnej, - tworzy w wybranej technice plastycznej pracę inspirowaną sztuką secesji.	- określa ramy czasowe secesji, - rozpoznaje wytwory sztuki secesyjnej, - wymienia i omawia przykłady wytworów sztuki secesyjnej z dziedziny malarstwa, rzeźby, architektury i sztuki użytkowej, - tworzy w określonej technice plastycznej pracę inspirowaną sztuką secesyjną, twórczo interpretując temat.	I.1 II.4 II.6 II.7 III.1 III.4 III.5 III.6 III.7

Opracowanie: Bożena Ozga-Morawska

Adaptacja do podstawy programowej z 2014 r.: Ewa Kozyra

Adaptacja do podstawy programowej z 2017 r.: Marta Ipczyńska, Natalia Mrozkowiak

PLASTYKA KL. VII

Wymagania edukacyjne : podstawowe i ponadpodstawowe

Numer i temat lekcji	Liczba godzin	Treści nauczania	Wymagania		Odniesienia do podstawy programowej
			podstawowe	ponadpodstawowe	
			Uczeń:		
1. i 2. ABC sztuki	2	<ul style="list-style-type: none"> - terminy: <i>sztuka elitarna, sztuka popularna, sztuka ludowa, etnografia, etnologia, skansen, muzeum etnograficzne, świątek, pieta, etnodesign, sztuka nowoczesna, sztuka abstrakcyjna, sztuka współczesna, współczesne formy wypowiedzi artystycznej</i> - rodzaje sztuki wyróżniane ze względu na twórców, odbiorców oraz formę i treść dzieł - przemiany w sztuce i jej ewolucja wynikające z przemian cywilizacyjnych, kulturowych, historycznych - epoki w sztuce - nowe zjawiska i formy dzieł w sztuce początku XX w. - specyfika sztuki współczesnej i reprezentujących ją dzieł - porównanie dzieł sztuki dawnej i sztuki współczesnej - działanie plastyczne – ekspresja przez sztukę 	<ul style="list-style-type: none"> - tłumaczy, czym są sztuka elitarna, sztuka popularna i sztuka ludowa, - wskazuje główne różnice między sztuką elitarną, sztuką popularną i sztuką ludową, - wyjaśnia, czym jest skansen, - podaje przykłady sztuki ludowej, - wymienia epoki w historii sztuki, - wylicza nowe zjawiska w sztuce początku XX w., - określa, czym jest abstrakcja, - krótko charakteryzuje sztukę współczesną, - wykonuje w wybranej technice plastycznej pracę inspirowaną sztuką elitarną, popularną albo ludową bądź zjawiskami ze sztuki współczesnej – według wskazówek prowadzącego, - bierze udział w przygotowaniu portfolio dotyczącego wybranego obiektu z najbliższej okolicy lub reportażu na temat swojej małej ojczyzny. 	<ul style="list-style-type: none"> - charakteryzuje sztukę elitarną, sztukę popularną i sztukę ludową, - tłumaczy, czym zajmują się etnografia i etnologia, - wyjaśnia, czym jest etnodesign, i podaje przykłady inspiracji twórczością ludową w sztuce współczesnej i w swoim otoczeniu, - podaje najważniejsze cechy twórczości z kolejnych epok w historii sztuki, - omawia główne etapy ewolucji sztuki na przełomie XIX i XX w., - charakteryzuje sztukę abstrakcyjną, - przedstawia specyfikę sztuki współczesnej, - opowiada, jak zmieniały się dzieła sztuki w ciągu wieków – co odróżnia współczesne dzieła od dzieł dawnych, - wykonuje w określonej technice plastycznej pracę inspirowaną sztuką elitarną, popularną albo ludową bądź zjawiskami sztuki współczesnej, interpretując zadanie samodzielnie i twórczo, - aktywnie uczestniczy w przygotowaniu portfolio dotyczącego wybranego obiektu z najbliższej okolicy lub reportażu na temat swojej małej ojczyzny. 	<ul style="list-style-type: none"> I.1 I.6 II.1 II.4 II.6 III.1 III.2 III.3 III.4 III.5 III.6
3. i 4.	2	<ul style="list-style-type: none"> - terminy: <i>fowizm, ekspresjonizm,</i> 	<ul style="list-style-type: none"> - sytuuje nurty sztuki nowoczesnej 	<ul style="list-style-type: none"> - określa ramy czasowe każdego 	<ul style="list-style-type: none"> I.1

<p>Sztuka nowoczesna – fowizm, ekspresjonizm, kubizm, futuryzm</p>		<p><i>kubizm, futuryzm, formizm</i> - ramy czasowe nurtów sztuki nowoczesnej - prądy sztuki nowoczesnej – cechy charakterystyczne, najważniejsze informacje - muzea prezentujące dzieła sztuki nowoczesnej - analiza przykładowych dzieł zaliczanych do poznanych nurtów - działanie plastyczne – ekspresja przez sztukę</p>	<p>w czasie, - wymienia najważniejsze cechy poznanych kierunków, - wskazuje przykładowych twórców reprezentujących prądy nowoczesne oraz ich dzieła, - z pomocą nauczyciela opisuje wybrane dzieło reprezentujące jeden z poznanych nurtów, - wykonuje pracę inspirowaną twórczością fowistów lub kubistów – według wskazówek prowadzącego.</p>	<p>z nurtów sztuki nowoczesnej, - omawia poznane kierunki sztuki, - rozpoznaje typowe wytwory z poszczególnych nurtów sztuki nowoczesnej i wskazuje między nimi różnice, - wymienia przedstawicieli poszczególnych nurtów sztuki i ich dzieła, - omawia dzieła poszczególnych nurtów, uwzględniając ich tematykę i charakterystyczne dla nich środki wyrazu, - wyjaśnia, kim byli formiści, - wykonuje prace inspirowane twórczością fowistów i kubistów, interpretując zadanie samodzielnie i twórczo.</p>	<p>I.6 II.1 II.6 III.4 III.5 III.6 III.7</p>
<p>5., 6. i 7. Fotografia</p>	<p>3</p>	<p>- terminy: <i>fotomontaż, fotokolaż, fotogram, fotografia analogowa i fotografia cyfrowa, fotografia amatorska i fotografia profesjonalna, fotografik, fotografia artystyczna i fotografia użytkowa, fotografia reportażowa, kadr, głębia ostrości, decydujący moment, reguła trójkątna, mocne punkty w fotografii</i> - fotografia jako dziedzina sztuki - rodzaje i tematy fotografii - środki wyrazu fotografii - zasady kompozycji w fotografii - analiza przykładowego dzieła fotograficznego - działanie plastyczne – ekspresja przez sztukę: wykonanie fotografii</p>	<p>- tłumaczy, czym jest fotografia, - wyjaśnia znaczenie podstawowych terminów związanych z fotografią, - wylicza rodzaje fotografii, - podaje, jakie są zastosowania fotografii, - odpowiada, kim jest fotografik, - wymienia tematy fotografii, - wskazuje środki wyrazu typowe dla fotografii, - z pomocą nauczyciela opisuje wybrane dzieło fotograficzne, - wykonuje fotografię według wskazówek prowadzącego.</p>	<p>- tłumaczy znaczenie terminów typowych dla fotografii, - charakteryzuje fotografię jako dziedzinę sztuki, - omawia rodzaje fotografii i wskazuje między nimi różnice, - wymienia środki wyrazu typowe dla fotografii i komentuje ich zastosowanie w wybranym dziele fotograficznym, - wyjaśnia, czym są decydujący moment i mocne punkty w fotografii oraz na czym polega reguła trójkątna, - wymienia zasady kompozycji fotografii i stosuje je podczas wykonywania własnych zdjęć, - omawia dzieło fotograficzne (wybrane samodzielnie lub wskazane przez nauczyciela), uwzględniając jego tematykę i charakterystyczne dla niego środki wyrazu,</p>	<p>I.1 I.2 I.3 I.4 I.6 II.2 II.6 III.5</p>

				- wykonuje fotografię, interpretując zadanie samodzielnie i twórczo.	
8. Fotografia w sztuce nowoczesnej – dadaizm, surrealizm	1	- terminy: <i>dadaizm, surrealizm</i> - ramy czasowe dadaizmu i surrealizmu - cechy charakterystyczne dla poznanych nurtów, najważniejsze informacje - sztuka surrealizmu w muzeum - analiza przykładowych dzieł dadaizmu i surrealizmu - działanie plastyczne – ekspresja przez sztukę	- sytuuje dadaizm i surrealizm w czasie, - wymienia najważniejsze cechy poznanych kierunków, - wskazuje przykładowych twórców reprezentujących dadaizm i surrealizm oraz ich wybrane dzieła, - z pomocą nauczyciela opisuje wybrane dzieło dadaizmu lub surrealizmu, - wykonuje fotokolaż inspirowany twórczością dadaistów i surrealistów – według wskazówek prowadzącego.	- podaje ramy czasowe każdego z poznanych nurtów, - omawia poznane kierunki, - rozpoznaje typowe cechy wytworów dadaizmu i surrealizmu oraz wskazuje między nimi różnice, - wymienia przedstawicieli poszczególnych nurtów i wskazuje ich dzieła, - omawia dzieła z poszczególnych nurtów, uwzględniając ich tematykę i zastosowane w nich środki wyrazu, - analizuje przykłady nowych technik i strategii artystycznych typowych dla dadaizmu i surrealizmu, - wykonuje fotokolaż inspirowany twórczością dadaistów i surrealistów, interpretując zadanie samodzielnie i twórczo.	I.1 I.6 II.1 II.6 III.5 III.6 III.7
9., 10. i 11. Film	3	- terminy: <i>fabuła, kadr, ujęcie, scena, sekwencja, montaż, plan filmowy</i> - film jako dziedzina sztuki - środki wyrazu w filmie - typy kompozycji kadru filmowego (plany filmowe) - analiza przykładowego dzieła filmowego - działanie plastyczne – ekspresja przez sztukę: nagranie filmu	- tłumaczy, czym jest film, - wyjaśnia znaczenie podstawowych terminów związanych z filmem, - wymienia środki wyrazu typowe dla filmu, - odpowiada, czym jest plan filmowy, - z pomocą nauczyciela opisuje wybrane dzieło filmowe, - tworzy wypowiedź wizualną w wybranej technice plastycznej lub nagrywa krótki film – według wskazówek prowadzącego.	- wyjaśnia znaczenie terminów typowych dla sztuki filmowej, - charakteryzuje film jako dziedzinę sztuki, - omawia rozwój i przemiany filmu, - wymienia środki wyrazu typowe dla filmu i komentuje ich zastosowanie w wybranym dziele filmowym, - rozpoznaje typy planów filmowych, - wskazuje związki kina z innymi dziedzinami sztuki, - omawia dzieło filmowe (wybrane samodzielnie lub wskazane przez nauczyciela), uwzględniając jego tematykę i charakterystyczne dla niego środki wyrazu, - tworzy wypowiedź wizualną w określonej technice plastycznej lub	I.1 I.2 II.1 II.4 II.5 II.6 III.2 III.5

				nagrywa krótki film, interpretując zadanie samodzielnie i twórczo.	
12., 13. i 14. Asamblaż i instalacja	3	<ul style="list-style-type: none"> - terminy: <i>przedmiot gotowy (ready made), przedmiot znaleziony, asamblaż, instalacja, wideoinstalacja, pop-art, land art (sztuka ziemi)</i> - źródła współczesnych form wypowiedzi artystycznej - asamblaż i instalacja jako nowe formy sztuki - cechy charakterystyczne dla asamblażu i instalacji - środki wyrazu asamblażu i instalacji - związki asamblażu i instalacji ze współczesnymi nurtami sztuki - analiza przykładowych asamblaży i instalacji - działania plastyczne – ekspresja przez sztukę 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia, czym są asamblaż, instalacja, wideoinstalacja, - wymienia przykłady nietypowych materiałów wykorzystywanych w sztuce najnowszej, - wlicza środki wyrazu typowe dla nowych form sztuki, - z pomocą nauczyciela opisuje wybrany asamblaż lub wskazaną instalację, - wykonuje pracę przestrzenną w wybranej technice plastycznej – według wskazówek prowadzącego. 	<ul style="list-style-type: none"> - omawia rozwój form sztuki od <i>ready made</i> i przedmiotów znalezionych do asamblaży i instalacji, - wskazuje różnice między asamblażem a instalacją, - charakteryzuje pop-art i land art, - podaje środki wyrazu typowe dla nowych form sztuki i komentuje ich zastosowanie w wybranym dziele, - wlicza różnice między asamblażami a tradycyjnymi obrazami, - omawia asamblaż i instalację (wybrane samodzielnie lub wskazane przez nauczyciela), uwzględniając tematykę tych dzieł i charakterystyczne dla nich środki wyrazu, - wykonuje pracę przestrzenną w określonej technice, interpretując zadanie samodzielnie i twórczo. 	<ul style="list-style-type: none"> I.1 II.1 II.2 II.3 II.4 II.6 II.7 III.4 III.5 III.6
15., 16. i 17. Happening i performance	3	<ul style="list-style-type: none"> - terminy: <i>happening, performance</i> - źródła sztuki opartej na działaniu - happening i performance jako nowe formy sztuki - cechy charakterystyczne happeningu i performance'u - środki wyrazu happeningu i performance'u - dzieło sztuki jako proces i wydarzenie - rola odbiorcy jako współtwórcy sztuki - analiza przykładowych happeningów i performance'ów - ekspresja przez sztukę – przygotowanie akcji artystycznej 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia, czym są happening i performance, - podaje przykłady działań możliwych do zrealizowania w ramach happeningu i performance'u, - omawia rolę artysty i odbiorcy w happeningu i performance'u, - przedstawia, kim był Tadeusz Kantor, - wymienia środki wyrazu typowe dla sztuki akcji, - z pomocą nauczyciela opisuje wybrany happening lub wskazany performance, - bierze udział w akcji artystycznej. 	<ul style="list-style-type: none"> - omawia rozwój sztuki od działań dadaistów i surrealistów do happeningów i performance'ów, - wskazuje różnice między happeningiem a performance'em - określa, czym sztuka akcji różni się od teatru, - wymienia środki wyrazu typowe dla sztuki akcji i komentuje ich zastosowanie w wybranej realizacji, - wlicza różnice między performance'ami a tradycyjnymi rzeźbami, - opowiada o twórczości Tadeusza Kantora, - omawia happening i performance (wybrane samodzielnie lub wskazane przez nauczyciela), uwzględniając 	<ul style="list-style-type: none"> I.1 II.1 II.2 II.3 II.4 II.5 II.6 II.7 III.4 III.5

				tematykę tych dzieł i charakterystyczne dla nich środki wyrazu, - przygotowuje koncepcję akcji artystycznej i aktywnie uczestniczy w jej realizacji.	
18. Projekt artystyczno- -edukacyjny, cz. I	1	- specyfika metody projektu - faza przygotowawcza - cele projektu - formy i strategie działań: teatr plastyczny, happening, warsztaty	- bierze udział w opracowaniu koncepcji projektu oraz w rozplanowaniu kolejnych działań.	- przedstawia własne pomysły na projekt artystyczno-edukacyjny, - aktywnie uczestniczy w zdefiniowaniu celów projektu oraz opracowaniu jego formuły, - wykazuje inicjatywę w planowaniu poszczególnych działań.	I.1 II.2 II.3 II.4 II.5 II.6 III.2
19., 20. i 21. Nowe media w sztuce	3	- terminy: <i>medium, media tradycyjne i nowe media, multimedia, sztuka nowych mediów (multimedialna), interaktywność, grafika komputerowa, grafika: rastrowa, wektorowa, dwuwymiarowa, trójwymiarowa, hipertekst, rzeczywistość wirtualna (VR)</i> - źródła sztuki nowych mediów - rozwój nowych mediów - cechy dzieł sztuki nowych mediów - narzędzia i techniki sztuki nowych mediów - środki wyrazu sztuki multimedialnej - analiza przykładowych realizacji z zakresu sztuki nowych mediów - ekspresja przez sztukę – tworzenie wypowiedzi artystycznej z wykorzystaniem nowych mediów	- wyjaśnia, czym są media, nowe media i multimedia, - wylicza główne rodzaje i przykładowe cechy dzieł sztuki nowych mediów, - podaje wybrane narzędzia i techniki charakterystyczne dla sztuki nowych mediów, - wymienia środki wyrazu typowe dla twórczości multimedialnej, - z pomocą nauczyciela opisuje wybrane dzieło sztuki nowych mediów, - tworzy wypowiedź wizualną z wykorzystaniem technik cyfrowych – według wskazówek prowadzącego.	- przedstawia specyfikę sztuki nowych mediów, - omawia rozwój i przemiany sztuki nowych mediów, - wyjaśnia, czym są interaktywność, hipertekst, rzeczywistość wirtualna, - charakteryzuje narzędzia i techniki typowe dla sztuki nowych mediów, - opowiada o roli odbiorcy w sztuce nowych mediów, - wymienia środki wyrazu typowe dla sztuki multimedialnej i komentuje ich zastosowanie w wybranej realizacji, - wylicza różnice między dziełem sztuki nowych mediów a fotografią, - omawia dzieło multimedialne (wybrane samodzielnie lub wskazane przez nauczyciela), uwzględniając jego tematykę i charakterystyczne dla niego środki wyrazu, - tworzy wypowiedź wizualną z wykorzystaniem technik cyfrowych, interpretując zadanie samodzielnie i twórczo.	I.1 I.6 II.1 II.2 II.4 II.6 III.5 III.7 III.8
22. Projekt artystyczno-	1	- faza realizacyjna - role i zadania uczestników projektu	- pracując w zespole, przygotowuje projekt artystyczno-edukacyjny, - wykonuje zadania przydzielone mu	- aktywnie uczestniczy w organizowaniu wydarzenia będącego finałem projektu,	I.1 II.2 II.3

-edukacyjny, cz. II		<ul style="list-style-type: none"> - działania promocyjne i dokumentacyjne - konsultacje 	w ramach projektu.	<ul style="list-style-type: none"> - przyjmuje rolę lidera grupy, - podczas realizacji projektu wykazuje się wiadomościami zdobytymi na lekcjach plastyki i innych zajęciach oraz wiedzą pozaszkolną. 	II.4 II.5 II.6 III.2
23., 24., 25. i 26. Analiza dawnych i współczesnych dzieł sztuki	4	<ul style="list-style-type: none"> - czynniki wpływające na odbiór prac artystycznych - elementy składające się na formę dzieła sztuki: technika wykonania i materiał, faktura, kształty, skala i proporcje, barwa, kompozycja, perspektywa, światłocień, plama barwna, linia - porównanie sposobu zastosowania poszczególnych środków wyrazu w wybranych dziełach - przykładowe opisy dzieł sztuki - refleksje w kontakcie z dziełami sztuki - działania plastyczne – ekspresja przez sztukę 	<ul style="list-style-type: none"> - podaje, od jakich czynników zależy odbiór prac artystycznych, - wyróżnia dyscypliny sztuk plastycznych z uwzględnieniem podziału na dzieła płaskie i przestrzenne, - wymienia poznane środki plastyczne i wykorzystuje ich nazwy w opisie dzieł, - przyporządkowuje techniki i materiały do dziedzin sztuki, - z pomocą nauczyciela opisuje wybrane dzieło sztuki, - posługuje się podstawowymi określeniami dotyczącymi formy prac artystycznych, - wykonuje pracę w wybranej technice plastycznej – według wskazówek prowadzącego. 	<ul style="list-style-type: none"> - omawia czynniki wpływające na odbiór prac artystycznych, - wyjaśnia różnice między dziełami realistycznymi a dziełami abstrakcyjnymi, - tłumaczy podział na sztukę dawną i sztukę współczesną, - wskazuje poznane środki plastyczne typowe dla poszczególnych dziedzin sztuki – na wybranych przykładach, - analizuje dzieło sztuki (wybrane samodzielnie lub wskazane przez nauczyciela) z uwzględnieniem wszystkich poznanych środków wyrazu, - posługuje się różnorodnymi określeniami dotyczącymi formy prac artystycznych, - analizując dzieła sztuki, stawia własne pytania i dzieli się subiektywnymi refleksjami, - wykonuje pracę w określonej technice plastycznej, interpretując zadanie samodzielnie i twórczo. 	I.1 I.2 I.3 I.4 I.5 I.6 II.2 II.3 II.6 III.4 III.5 III.6
27., 28. i 29. Tworzenie z natury	3	<ul style="list-style-type: none"> - terminy: <i>szkic, plener, portret, martwa natura, pejzaż, camera obscura, trompe-l'oeil, vanitas, weduta</i> - specyfika tworzenia z natury - cele tworzenia z natury - typy rejestracji natury: idealizacja, realizm, iluzja, przetworzenie, deformacja, karykatura, satyra 	<ul style="list-style-type: none"> - tłumaczy, czym jest tworzenie z natury, - wyjaśnia, czym są szkic i plener, - definiuje portret, martwą naturę i pejzaż, - odpowiada, dlaczego artyści inspirują się naturą, - wymienia podstawowe typy rejestracji rzeczywistości w sztuce, - z pomocą nauczyciela opisuje 	<ul style="list-style-type: none"> - przedstawia specyfikę tworzenia z natury, - wymienia cele ukazywania rzeczywistości w dziełach sztuki, - opowiada o poszczególnych typach rejestracji natury, - tłumaczy, czym są camera obscura i <i>trompe-l'oeil</i>, - charakteryzuje odmiany martwej natury, pejzażu i portretu, 	I.1 I.2 I.3 I.4 I.5 I.6 II.1 II.6 III.5 III.8

		<ul style="list-style-type: none"> - rodzaje martwej natury - rodzaje pejzażu - rodzaje portretu - analiza przykładowych dzieł - działania plastyczne – ekspresja przez sztukę 	<p>wybrane dzieło sztuki,</p> <ul style="list-style-type: none"> - wykonuje martwą naturę, pejzaż lub portret w wybranej technice plastycznej – według wskazówek prowadzącego. 	<ul style="list-style-type: none"> - omawia dzieło (wybrane samodzielnie lub wskazane przez nauczyciela), uwzględniając jego tematykę i charakterystyczne dla niego środki wyrazu, - wykonuje według własnego pomysłu martwą naturę, pejzaż i portret, interpretując zadanie samodzielnie i twórczo. 	
30. Projekt artystyczno- -edukacyjny, cz. III	1	<ul style="list-style-type: none"> - faza podsumowująca - omówienie działań przeprowadzonych w ramach projektu artystyczno-edukacyjnego - ocena projektu 	<ul style="list-style-type: none"> - omawia zrealizowane etapy projektu i działania przeprowadzone w ramach każdego z nich, - ocenia pracę własną oraz grupy. 	<ul style="list-style-type: none"> - ocenia efekty przeprowadzonego działania, - wyjaśnia, na jakie potrzeby kulturowe odbiorców odpowiedzieli organizatorzy przedsięwzięcia. 	I.1 II.2 II.3 II.4 II.5 II.6 III.2

Opracowanie: Marta Ipczyńska, Natalia Mrozkowiak

**DOSTOSOWANIE WYMAGAŃ Z PLASTYKI DO MOŻLIWOŚCI UCZNIÓW
ZE SPECJALNYMI TRUDNOŚCIAMI EDUKACYJNYMI**

1. Uczniowie posiadający opinię poradni psychologiczno-pedagogicznej o specyficznych trudnościach w uczeniu się oraz uczniowie posiadający orzeczenie o potrzebie nauczania indywidualnego lub specjalnego są oceniani z uwzględnieniem zaleceń poradni.
2. Nauczyciel dostosowuje wymagania edukacyjne do indywidualnych potrzeb psychofizycznych i edukacyjnych ucznia posiadającego opinię poradni psychologiczno-pedagogicznej o specyficznych trudnościach w uczeniu się.
3. W stosunku do wszystkich uczniów posiadających dysfunkcje zastosowane zostaną zasady wzmacniania poczucia własnej wartości i motywowania do pracy.

4. **DOSTOSOWANIA SZCZEGÓŁOWE:**

a) *UCZNIOWIE ZE SPECYFICZNYMI TRUDNOŚCIAMI W UCZENIU SIĘ, W TYM Z **DYSLEKSJĄ, DYSGRAFIĄ, DYSORTOGRAFIĄ***

Ucznia ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się obowiązują na lekcjach plastyki wymagania i kryteria ocen określone w wymaganiach edukacyjnych dla wszystkich uczniów, z pewnymi wyjątkami.

Od ucznia wymaga się podstawowych umiejętności i wiadomości, o których mowa w podstawie programowej.

Dostosowanie wymagań będzie dotyczyło formy sprawdzania wiedzy i umiejętności nie treści:

- ✓ dziecko ma wyznaczone miejsce blisko nauczyciela, (zwiększenie koncentracji uwagi, bezpośrednia kontrola nauczyciela)
- ✓ podawanie poleceń w prostszej formie,
- ✓ ocenianie ucznia przede wszystkim na podstawie wypowiedzi ustnych i treści prac pisemnych,
- ✓ unikanie trudnych, czy bardzo abstrakcyjnych pojęć, częste odwoływanie się do konkretnego przykładu, np. graficzne przedstawianie treści zadań,
- ✓ unikanie pytań problemowych, przekrojowych,
- ✓ wydłużenie czasu na prace pisemne,
- ✓ częsta kontrola pracy, jako potwierdzanie dobrego kierunku pracy,
- ✓ w ocenie pracy ucznia uwzględnianie poprawności toku rozumowania, a nie tylko prawidłowości wyniku końcowego,
- ✓ poprawianie ocen z prac pisemnych w dowolnej formie (ustnej lub pisemnej) na dodatkowych zajęciach
- ✓ wydłużanie czasu na odpowiedź i prace pisemne,
- ✓ przeznaczyć więcej czasu na wszelkie prace dydaktyczne ucznia (czytanie, pisanie, mówienie, rozwiązywanie testów),
- ✓ sprawdzać prawidłowość zapisu treści notatek, poleceń, pracy domowej podawanych w formie ustnej,
- ✓ rozłożenie w czasie nauki definicji, reguł, twierdzeń,
- ✓ uczniowie z obniżonym potencjałem intelektualnym

b) *UCZNIOWIE Z OBNIŻONYM POTENCJAŁEM INTELEKTUALNYM*

Dostosowanie wymagań w zakresie formy i treści:

- ✓ obowiązują wymagania jak dla uczniów bez deficytów, za wyjątkiem oceny dopuszczającej, którą uczeń uzyskuje po otrzymaniu 25 % punktów możliwych do uzyskania,
- ✓ tam, gdzie jest taka możliwość, pozwolić na korzystanie z gotowych wzorów, tablic itp.
- ✓ uczeń ma prawo poprawiać sprawdzian w formie dla siebie najkorzystniejszej (ustnej lub pisemnej),
- ✓ potwierdzanie dobrego kierunku pracy,
- ✓ docenianie najmniejszych efektów,
- ✓ w ocenie pracy ucznia uwzględnianie poprawności toku rozumowania, a nie tylko prawidłowości wyniku końcowego,
- ✓ podawanie poleceń w prostszej formie,
- ✓ częste odwoływanie się do konkretnego przykładu,
- ✓ unikanie pytań problemowych, przekrojowych,
- ✓ odpytywanie po uprzedzeniu kiedy i z czego dokładnie uczeń będzie pytany,
- ✓ dzielenie materiału na mniejsze partie, wyznaczanie czasu na ich opanowanie i odpytanie,
- ✓ pomoc podczas wypowiedzi ustnych w doborze słownictwa, naprowadzanie poprzez pytania pomocnicze,
- ✓ odrębne instruowanie.

c) *UCZNIOWIE Z ORZECZONYM UPOŚLEDZENIEM LEKKIM*

Uczniów z upośledzeniem lekkim obowiązuje taka sama podstawa programowa jak uczniów bez deficytów.

Dostosowanie wymagań w zakresie formy i treści:

- ✓ na stopień dobry muszą opanować wiadomości i umiejętności określone jako podstawowe (czyli na stopień dostateczny dla ucznia bez deficytów),
- ✓ na stopień dostateczny wiadomości i umiejętności określone jako konieczne (czyli na ocenę dopuszczającą dla ucznia bez deficytów),
- ✓ na stopień dopuszczający połowę wiadomości i umiejętności koniecznych,
- ✓ uczniowie, którzy nie spełniają tych wymagań, unikają nauki, nie wykazują chęci współpracy z nauczycielem, nie przyjmują pomocy otrzymują stopień niedostateczny.

d) *UCZNIOWIE Z ZABURZONYM ROZWOJEM RUCHOWYM*

Dostosowanie wymagań w zakresie formy:

- ✓ jeżeli niepełnosprawność dotyczy kończyn górnych, to nie oceniamy estetyki i dokładności wykonania rysunków, szkiców itp.,

ale poprawność konstrukcji,

- ✓ uczeń może opowiedzieć jakie czynności należy wykonać, aby wykonać ćwiczenie,
- ✓ w testach i pracach pisemnych wykorzystujemy zadania zamknięte, zadania z luką,
- ✓ nie oceniać poziomu graficznego prac pisemnych ucznia oraz estetyki zeszytów,
- ✓ nie obniżać oceny w zadaniach wymagających sprawności manualnej,
- ✓ uczeń może w zadaniach domowych korzystać z komputera.

e) *UCZNIOWIE SŁABO SŁYSZĄCY*

Dostosowanie wymagań w zakresie formy:

- ✓ w klasie siedzą w pierwszych lub drugich ławkach,
- ✓ nauczyciel przypomina uczniowi o noszeniu aparatu słuchowego,
- ✓ nauczyciel sprawdza czy uczeń zrozumiał polecenie,
- ✓ nauczyciel przekazując informacje, staje przodem do ucznia,
- ✓ nauczyciel dokładnie i głośno wymawia nowe pojęcia i objaśnia je,
- ✓ stworzyć warunki komfortu akustycznego,
- ✓ sprawdza czy uczeń zapisał zadanie domowe, informacje o kartkówkach i pracach klasowych,
- ✓ zmniejszyć ilości materiału przyswajanego pamięciowo na rzecz jego dobrego zrozumienia,
- ✓ nie pytać o pojęcia abstrakcyjne, określenia słowne, definicje, reguły na rzecz zaprezentowania przez ucznia umiejętności wykorzystania ich w praktyce,
- ✓ jeżeli wymaga tego sytuacja, uczeń może mieć inny test, w którym przeważają zadania z krótkimi poleceniami.

f) *UCZNIOWIE SŁABO WIDZĄCY*

Wymagania jak dla uczniów bez dysfunkcji, ale:

- ✓ uczeń zajmuje ławkę przy oknie w dobrze oświetlonym miejscu,
- ✓ na lekcji ma przygotowane pogrubione linie w zeszycie, jeżeli tego wymaga sytuacja (przygotowane przez rodziców lub innych członków rodziny),
- ✓ kartkówki i sprawdziany są pisane czcionką '16' lub większą,
- ✓ nauczyciel przygotowuje powiększone kserokopie fotografii i rysunków, które chce z uczniem na lekcji omawiać,
- ✓ nie oceniać poziomu graficznego prac pisemnych ucznia,
- ✓ podawanie modeli i przedmiotów do obejrzenia z bliska,

- ✓ zwracanie uwagi na szybką męczliwość ucznia związana ze zużywaniem większej energii na patrzenie i interpretację informacji uzyskanych drogą wzrokową
- ✓ wydłużenie czasu na wykonanie ćwiczeń,
- ✓ częste zadawanie pytania – „co widzisz?” w celu sprawdzenia i uzupełnienia słownego trafności doznań wzrokowych.

g) *UCZNIOWIE PRZEWLEKLE CHORZY*

Wymagania jak dla uczniów bez dysfunkcji, ale:

- ✓ jeżeli uczeń jest długo nieobecny, zaległe kartkówki i sprawdziany pisze we wcześniej uzgodnionym z nauczycielem terminie.

h) *UCZNIOWIE WYKAZUJĄCY KŁOPOTY Z ZACHOWANIEM I ZAGROŻENI NIEDOSTOSOWANIEM SPOŁECZNYM*

Wymagania jak dla uczniów bez dysfunkcji, ale:

- ✓ posadzenie dziecka blisko nauczyciela, dzięki czemu zwiększy się jego koncentracja uwagi, ograniczeniu ulegnie ilość bodźców rozpraszających, wzrośnie bezpośrednia kontrola nauczyciela.

i) *UCZNIOWIE Z DEFICYTAMI ROZWOJOWYMI*

Wymagania jak dla uczniów bez dysfunkcji, ale:

- ✓ wydłużony czas na odpowiedzi,
- ✓ precyzyjne, krótkie polecenia,
- ✓ wydłużony czas na opanowanie definicji, reguł, twierdzeń,
- ✓ poprawa ocen w dowolnej formie(ustnej lub pisemnej) na dodatkowych zajęciach.

j) *UCZNIOWIE Z TRUDNOŚCIAMI W NAUCE*

Wymagania jak dla uczniów bez dysfunkcji, ale:

- ✓ posadzenie ucznia blisko nauczyciela, kontrola pracy na lekcjach,
- ✓ pilnowanie odrabiania zadań domowych, -
- ✓ wdrażanie do regularnego uczenia się,
- ✓ kontrolowanie obecności na lekcjach.

k) *UCZNIOWIE Z ADHD*

Wymagania jak dla uczniów bez dysfunkcji, ale:

- ✓ pomaganie uczniowi w skupieniu się na wykonywaniu jednej czynności,
- ✓ wydawanie jasnych, precyzyjnych poleceń- na raz tylko jedno polecenie,
- ✓ formułowanie informacji dotyczących pracy domowej w sposób jasny i przejrzysty,
- ✓ przypominanie o regułach,
- ✓ skupianie uwagi ucznia na tym co najważniejsze
- ✓ kolor, podkreślenie,
- ✓ chwalenie ucznia za każde pozytywne zachowanie
- ✓ angażowanie ucznia w konkretne działania
- ✓ akceptowanie ucznia bez względu na jego nieprawidłowe zachowania –
- ✓ w miarę potrzeby opracowanie zrozumiałego dla ucznia kontraktu
- ✓ zapewnienie uczniowi miejsca w pierwszej ławce.